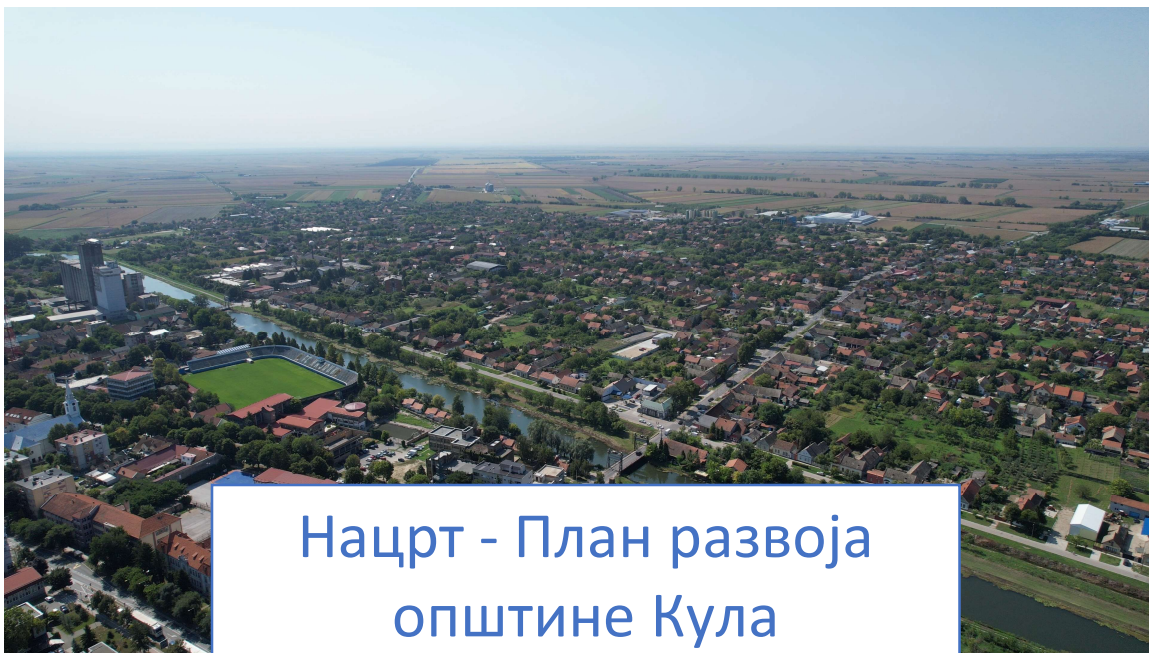

Нацрт - План развоја општине Кула 2022 – 2028.

јул 2022.

Реч председника Општине

Општина Кула је приступила изради Плана развоја општине за период 2022-2028. да би креирала смернице будућег развоја локалне заједнице и побољшала квалитет живота грађана. У складу са одрживим развојем овим документом су дефинисани мере, приоритети и циљеви стратешког развоја општине Кула.

Свакакако најважнији циљ општине Кула је да се покрене економски развој, да се отворе нова радна места, реше еколошка питања која већ деценијама угрожавају одрживи развој и тако оствари напредак заједнице који се заснива на максималном коришћењу постојећих капацитета. Поред економског развоја, очувања животне средине и улагања у инфраструктуру општина Кула је одлучна у намери да буде ефикасна у погледу пружања услуга грађанима.

Овом приликом желим да изразим захвалност свим члановима радне групе, као и свим представницима релевантних институција, који су дали важне смернице за овај стратешки документ. Да би документ заживео и постао остварљив потребно је ангажовање свих заинтересованих страна у овом процесу. Само кроз партнерски однос нашу локалну заједницу можемо учинити добрим местом за живот, а стратешке циљеве континуирано спроводити у дело. Општина Кула ће на томе радити посвећено и одговорно.

Садржај:

<i>Увод</i>	<i>4</i>
<i>1. Процес израде</i>	<i>6</i>
<i>2. Преглед и анализа постојећег стања</i>	<i>11</i>
<i>3. Визија</i>	<i>25</i>
<i>4. Приоритетни циљеви и мере</i>	<i>26</i>
<i>5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање.....</i>	<i>65</i>
<i>6. Прилози.....</i>	<i>66</i>

План развоја општине Кула 2022-2028.

Листа скраћеница

ЗПС	Закон о планском систему
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
АПВ	Аутономна покрајина Војводине
ЕУ	Европска унија
ПВ	Предшколско васпитање
ППП	Припремни предшколски програм
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ДБ	Дневни боравак
ЦСР	Центар за социјални рад
СКГО	Стална конференција градова и општина
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ЛАГ	Локална акциона група

Увод

На основу Одлуке о приступању изради Плана развоја општине Кула за период 2022 – 2028. године, донете на седници Скупштини општине Кула одржаној 20. маја 2021. године, а у складу са Законом о планском систему Републике Србије ("Службени гласник РС", број 30 од 20. априла 2018.), општина Кула је започела процес израде Плана развоја за период 2022-2028. Локална самоуправа је, према Закону о локалној самоуправи, у обавези да планира, уређује и управља јавним пословима у својој надлежности, а од интереса за локално становништво. Законом о планском систему (у даљем тексту: ЗПС) прецизно су дефинисане обавезе локалне самоуправе када је реч о развојном планирању, подразумевајући и јасно утврђену методологију. Посебан акценат стављен је на транспарентност процеса кроз давања смерница у одабиру и укључивању локалних актера, њиховој организацији, као и самом плану консултација.

План развоја општине Кула 2022 – 2028., према ЗПС, представља документ развојног планирања најширег обухвата, највишег значаја за доносиоца и највишег реда за чију припрему, усвајање, спровођење и праћење је надлежна ЈЛС.

Према ЗПС „план развоја јединице локалне самоуправе јесте дугорочни документ развојног планирања, који за период од најмање седам година усваја скупштина јединице локалне самоуправе, на предлог надлежног извршног органа јединице локалне самоуправе“. Даље, ЗПС даје временске и друге одреднице за садржај, израду и усвајање Плана развоја ЈЛС.

План развоја општине Кула 2022 – 2028., израђен је у складу са горе наведеним Законом, затим Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.), Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика ("Службени гласник РС", број 8 од 8. фебруара 2019.) и Смерницама за израду планова развоја јединица локалне самоуправе, објављеним у априлу 2020. године.

Општина Кула је донела одлуку да план развоја обухвата период од седам година, што је минимум који дефинише ЗПС, а узимајући у обзир потребу за флексибилнијим управљањем и прилагођавањем променама које се дешавају на националном, али и светском нивоу. Како је Покрајинска влада АПВ 24. фебруара 2021 донела одлуку о покретању процеса израде Плана развоја АПВ 2021 – 2027., уз измене усвојене 11. августа 2021. о померању периода израде на 2022 – 2030. године, општина Кула се у потпуности уклапа у наведени период, тј. План развоја општине Кула је израђен за период који је у оквиру Плана развоја АПВ.

План развоја општине Кула 2022-2028.

Процес израде Плана развоја општине Кула обухватио је неколико фаза, а спроводио се кроз јавне консултације са свим заинтересованим странама са подручја. Јавне консултације су се спроводиле кроз организоване састанке, фокус групе, радионице, али и кроз размену материјала електронским путем и редовне објаве на званичној веб страници Општине¹.

У процес су била укључена следећа консултативна и радна тела: Партнерски форум сачињен од представника свих заинтересованих страна као најширег консултативног тела, три Тематске радне групе (економски развој, друштвени развој, инфраструктура и заштита животне средине) као радних тела и Координационог тима сачињеног од представника локалне самоуправе са задатком праћења и усмеравања целокупног процеса.

План развоја општине Кула садржи све обавезне елементе дефинисане Уредбом², као што су: увод, преглед и анализа постојећег стања, визија, приоритетни циљеви развоја, преглед и опис мера за остваривање приоритетних циљева развоја и начин спровођења и праћења спровођења план развоја.

Како је процес израде Плана развоја ЈЛС изузетно захтеван процес, општина Кула је за израду квалитетног документа спровела опсежна истраживања, додатно ангажовала запослене ЈЛСу органима, као и спољне стручне сараднике, поштујући инструкције дате у Смерницама за израду планова развоја јединица локалне самоуправе, уз добру координацију и планирање процеса.

План развоја општине Кула представља кровни дугорочни документ развојног планирања, који на неки начин мора бити операционализован, а исто ће се постићи усвајањем средњорочног плана развоја и повезивањем са програмским буџетом. На овај начин општина Кула ће поставити добру основу за годишње извештавање о имплементацији Плана развоја Општине развијајући извештај о ефектима плана развоја и на трогодишњем нивоу. Приликом израде Плана развоја, општина Кула водила је рачуна о усклађености са документима развојног планирања/јавних политика на националном и регионалном нивоу, а пре свега са циљевима датим у оквиру Агенде 2030 (Циљеви одрживог развоја) и преговарачких поглавља ЕУ. Урбани развој директно је повезан са одрживим економским растом и развојем, рационалним коришћењем земљишта, демографским променама и становањем, саобраћајем и техничком инфраструктуром, животном средином, културним наслеђем и свим осталим областима које су у надлежности ЈЛС. Стога је посебно важна усклађеност развојног плана Општине са Просторним планом.

Процес израде започео је у јуну 2021. и трајао је до јуна 2022. године, док је јавна расправа трајала у периоду од 25.07.2022. до 08.08.2022. године.

План развоја општине Кула 2022 - 2028. је донет на XX седници Скупштине Општине Кула, одлуком бр. XX од XX.XX.XXXX године.

¹<https://kula.rs/izrada-plana-razvoja-opstine-kula-2020-2028/>

²Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.)

1. Процес израде

Процес израде Плана развоја општине Кула 2022 - 2028. спроведен је кроз неколико кључних фаза, у складу са инструкцијама датим у оквиру Смерница за израду планова развоја јединица локалне самоуправе. Процес израде у смислу фаза и њихових међусобних веза представљен је на дијаграму 1.

Дијаграм 1. Фазе процеса израде Плана развоја општине Кула

Основне фазе процеса израде Плана развоја општине Кула биле су:

- **Припрема и организација процеса;**
- **Преглед и анализа постојећег стања;**
- **Дефинисање визије, односно жељеног стања;**
- **Дефинисање приоритетних циљева;**
- **Дефинисање мера;**
- **Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање;**
- **Усвајање плана развоја.**

а) Припрема и организација процеса

У фази припреме и организације процеса, спроведеној током маја и јуна 2021. године, општина Кула предузела је неопходне припремне активности за почетак рада на изради Плана развоја. Реализоване су следеће активности:

- Донета је Одлука о приступању изради Плана развоја општине Кула 2022-2028., на седници Скупштине општине Кула 20. маја 2021.
- Донето је Решење о формирању координационог тима за израду Плана развоја општине Кула за период 2022-2028., 28. маја 2021. године, потписано од стране Председника Општине
- Координационо тело је 02. јуна 2021. године одржало консултације у циљу израде Матрице заинтересованих страна и формирања Партнерског форума (припремљен и објављен извештај о одржаним консултацијама). Идентификовани су најважнији актери и анализиран је њихов утицај и значај. На основу анализе заинтересованих страна, успостављен је Партнерски форум и утврђени чланови тематских група, који су укључени у различитим фазама израде документа.
- Донето је Решење о формирању три тематске радне групе за израду Плана развоја општине Кула за период 2022-2028., 9. јуна 2021. године. Утврђене се три тематске радне групе на бази тзв „стубова одрживог развоја“. Прва радна група је покривала питања из области заштите животне средине, урбанизма и просторног планирања, саобраћаја и енергетике. Друга група је покривала питања из области економског развоја, пољопривреде, туризма и тржишта рада, док је трећа група покривала области друштвених делатности као што су образовање, култура, спорт, омладинска политика, социјална заштита и здравство.
- Координационо тело је 02. јуна 2021. године одржало консултације у циљу израде Матрице заинтересованих страна и формирања Партнерског форума (припремљен и објављен извештај о одржаним консултацијама). Идентификовани су најважнији актери и анализиран је њихов утицај и значај, који подручја за који се план израђује имају за њих. На основу анализе заинтересованих страна, успостављен је Партнерски форум и утврђени чланови тематских група, који су укључени у различитим фазама израде документа.
- На званичној веб страници општине Кула постављен је банер “План развоја општине Кула 2022 – 2028.” у оквиру ког су објављена горедонета документа (одлуке, решења, матрица заинтересованих страна и извештај о спроведеним консултацијама).

б) Преглед и анализа постојећег стања

Преглед и анализа постојећег стања је фаза која је трајала од јуна до августа 2021. године и која је подразумевала прикупљање података из примарних и секундарних извора. Извор секундарних података представљао је пре свега Аналитички сервис ЈЛС, а затим и ДевИнфо база РЗС, Агенција за привредне регистре и други извори, док су службенци Општине обезбедили примарне податке. Комбинацијом примарних и секундарних података изведени су закључци, а анализа је приказана у оквиру три одвојена документа (прилог Плана развоја),

а то су: анализа у области економског развоја, анализа у области друштвеног развоја и анализа у области инфраструктуре и заштите животне средине. Посебно је значајно напоменути да су кроз анализу обухваћени локализовани Циљеви одрживог развоја (Агенда 2030), и на тај начин је извршено повезивање са циљевима дефинисаних Агендом 2030. На основу најзначајнијих показатеља тренутног стања по областима, добијених горепоменутих анализа, представљени су закључци у оквиру Плана развоја ЈЛС. Након одржаних консултација са тематским групама (радионица) анализа постојећег стања приказана је и SWOT матрицом. Наведене три анализе (прилога плана развоја) постављена су у оквиру банера "План развоја општине Кула 2022 – 2028." на званичној веб страници Општине, али и послате члановима Партнерског форума на усаглашавање.

в) Дефинисање визије, односно жељеног стања

Консултације за израду визије одржане су са тематским радним групама, техником брејнсторминга. Визија је представљена као жељено стање у будућности, она је инспиративна и амбициозна, кратка и лака за памћење, достижна и мерљива, а општну Кула диференцира од других, сличних, подручја. Општина Кула је на наведеним консултацијама дефинисала визију, а иста је потврђена од стране Координационог тела. и Партнерског форума, путем писаних консултација.

г) Дефинисање приоритетних циљева

Консултације за дефинисање приоритетних циљева одржане су са тематским радним групама, коришћењем радионице као модела рада, и технике „стабло проблема-стабло циљева“, уз активно укључивање свих заинтересованих страна. Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан посебан циљ. Приоритетни циљеви су утврђени тако да буду специфични, мерљиви, достижни, реални и временски одређени а на нивоу сваког циља дефинисани су показатељи исхода.

д) Дефинисање мера

Консултације за дефинисање мера одржане су са тематским радним групама, коришћењем радионице као модела рада, као и технике интерактивне дискусије, уз активно укључивање свих заинтересованих страна. Мере представљају активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене. Мере у плану развоја општине Кула, у складу са Уредбом³, садрже следеће елементе: преглед и опис мере, начин на који мера доприноси остваривању одређеног приоритетног циља утврђеног у плану развоја, активности за спровођење мере, назив институције одговорне за

³Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.)

координацију спровођења мере, процену финансијских средстава потребних за њено спровођење и процену извора из којих ће се та средства обезбедити.

Након реализације консултација за израду прегледа и анализе постојећег стања са SWOT матрицом, као и консултација за дефинисање визије, приоритетних циљева и мера, припремљен и објављен извештај о одржаним консултацијама.

Радна верзија плана развоја општине Кула, са дефинисан најважнијим елементима и поделементима (визија, приоритетни циљев и мере, и њихови поделементи) постављена је у оквиру банера "План развоја општине Кула 2022 – 2028." на званичној веб страници Општине, као и послата Партнерском форуму на усаглашавање.

ђ) Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање

Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање креиран је кроз процес консултација Координационог тима, а што је потврђено кроз усаглашавање са Партнерским форумом. Консултације су подразумевале креирање институционалног оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака, а ради повећања ефикасности у спровођењу и повећања вероватноће остваривања приоритетних циљева дефинисаних Планом развоја. Приликом дефинисања наведеног оквира, највећи акценат је стављен на креирање јасног механизма одговорности, што је постигнуто већ приликом дефинисања носиоца и обавезеа унутар ЈЛС за нивоу мера. У оквиру овог поглавља плана развоја описана је институционална структура која ће бити одговорна за целокупан процес од спровођења до вредновања, док ће конкретна именовања (формализација структуре) за процес бити одређена након усвајања средњорочног плана Општине.

ђ) Усвајање плана развоја

Након што је израђен Нацрт плана развоја општине Кула, кроз транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама, Општина је приступила спровођењу јавне расправе о израђеном Нацрту, у циљу информисања шире јавности о седмогодишњим приоритетним циљевима и мерама. Јавна расправа, као последњи корак консултативног процеса, одржана је током јула и августа 2022. године, након чега је Општинско веће припремило извештај о спроведеној расправи. Општина Кула је јавну расправу организовала и спровела у складу са Статутом општине Кула. План развоја је усвојила Скупштина општине Кула и у року од седам дана документ објавила на званичној веб страници Општине.

Консултације

У процесу израде плана развоја општина Кула је консултације спроводила континуирано, кроз све фазе процеса. Учесници консултација у овом процесу били су: *координациони тим*, сачињен од 11 представника органа Општине и координатором (шеф Канцеларије за локално економски развој); три *тематске радне групе* са укупно 22 члана представника ширег круга

План развоја општине Кула 2022-2028.

заинтересованих страна и циљних група укључујући привредне субјекте, јавна предузећа, организације цивилног друштва, образовне установе, струковна удружења итд. Шире консултативно тело (Партнерски форум) било је укључено у каснијим фазама процеса израде плана развоја општине Кула, у фази финализације анализа стања по областима, и у фази нацрта плана развоја (радна верзија пре организовања јавне расправе). Партнерски форум је обухватио представнике тематских радних група, али и додатне актере који нису учествовали у раду тематских група.

Координациони тим је током процеса израде плана развоја био задужен за следеће активности: организовање и координирање свим активностима у вези са израдом Плана развоја, надзор над радом тематских радних група и партнерског форума, разматрање и давање сагласности на предлоге тематских радних група за садржину Плана развоја (преглед и анализа стања, приоритети, циљеви, мере), осигуравање и заступање интереса Општине и пружање информација јавности у процесу израде Плана развоја, а нарочито у сарадњи са партнерским форумом, информисање Већа и Скупштине општине о процесу израде Плана развоја и давање инструкција тематским радним групама у складу са ставовима Већа и Скупштине. Координатор координационог тима је, административно-технички, водио целокупан процес израде плана развоја општине Кула, одржавајући везу између координационог тима и тематских радних група (организовао састанке, консултације, делио материјал и сл).

Тематске радне групе су током процеса израде плана развоја биле задужене за следеће активности: припрема прегледа постојећих планских докумената у оквиру области за које су успостављене, припрема тематских прегледа и анализе постојећег стања, формулисање предлога тематских приоритета, циљева и мера, односно свих елемената садржине Плана развоја у складу са резултатима свеобухватних консултација, пружање подршке координатору и координационом тиму у спровођењу консултација, сарадњи са партнерским форумом и организацији јавне расправе, и за извештавање у вези са тим, припрему ажурних информација о току активности за потребе извештавања координатора и координационог тима и документовање процеса и обављање других стручних послова по налогу координатора и координационог тима.

Партнерски форум је обухватио представнике тематских радних група, али и додатне актере који нису учествовали у раду тематских група.

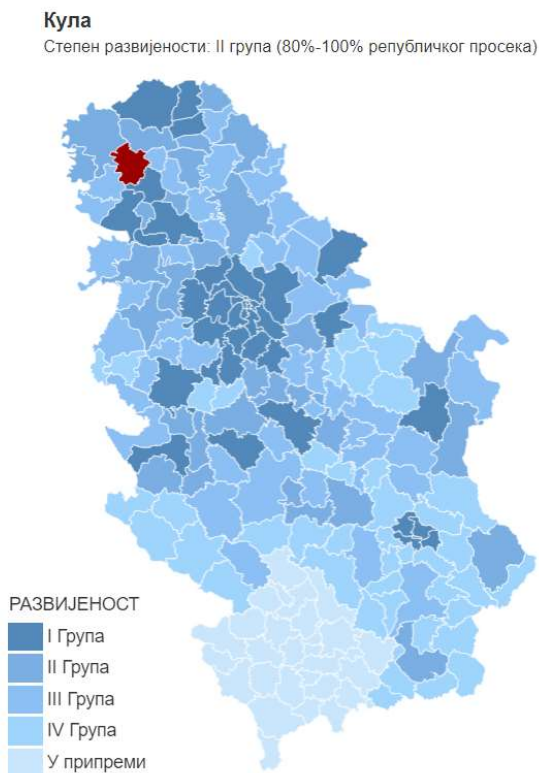
Решења о формирању координационог тела и тематских радних група, као и матрица стејкхолдера у оквиру које су дефинисани представници партнерског форума, објављени су на званичној веб страници општине Кула у оквиру банера "Израда плана развоја општине Кула 2022-2028."

На самом крају процеса, општина је у трајању од 15 дана спровела јавну расправу у вези са Нацртом плана развоја општине Кула 2022 – 2028.

2. Преглед и анализа постојећег стања

Општина Кула се налази у северозападном делу Аутономне Покрајине Војводине, у Западнобачкој области, а чини је седам насељених места: Кула, Крушчић, Липар, Нова Црвенка, Руски Крстур, Сивац и Црвенка. Подручје општине обухвата територију од око 481 km². Општину Кула одликује веома **повољан географски положај**, налази се на удаљености 53 km од Новог Сада и око 135 km од Београда, као значајних територијалних центара. Општина Кула припада **другој групи развијености**, чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека развијености⁴.

Најраније званичне доступне податке о Кули срећемо у белешкама о поседу Ференца Вешелењија из 1652. године. По свему судећи, Кула или ближа околина су била насељена много векова пре првих нађених записа о постојању овог места. Велика пустошења у овим крајевима и измењена структура становништва су допринели да трагови ранијих насеља једноставно нестану. По народном предању, у време Турака, негде на територији данашње Куле, постојала је једна кула (мање утврђење), те се сматра да је насељено место, уједно и општина, по тој кули и добило назив. У наредним вековима ова територија је често мењала господаре да би се тек после Првог светског рата припојила матици Србији, у чијем је саставу је и данас.

⁴Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2013. годину

Демографија

У општини Кула према последњим подацима из 2020. године живи **38.630 становника**⁵, а њена просечна густина насељености је **81 становника на km²**, што територију сврстава у категорију руралног подручја (према ОЕCD класификацији)⁶. Општина Кула је **мултинационална и мултикултурална средина**, коју карактерише неповољни демографски трендови и процеси. **Депопулација становништва, негативан природни прираштај, старење становништва, миграције** су само неке од негативних појава које деценијама погађају, не само општину Кула, већ и Републику Србију.

Посматрајући период од 1961. године па до данас, број становника је **смањен за 16,13%**. Када је у питању старосна структура становника, просечна старост у општини Кула износи **44,08 година** у 2019. години, и нижа је у односу на просечну старост Западнобачке области, док је у односу на просечну старост Републике Србија виша. Индекс старења, као процентуално учешће особа старих 60 и више година према становништву млађем од 20 година, општина Кула бележи **високу вредност индекса старења од 152,7 индексних поена**(2019. година), што је повољнији податак у односу на Западнобачку област, док је неповољнији у односу на национални ниво. Општину Кула карактерише **негативна стопа природног прираштаја** која у 2019. години износи **-10,3 промила**. Овај податак је благо повољан када је у питању поређење са Западнобачком облашћу.

Удео старијег становништва 65 и више година, као проценат укупног становништва, износи 21,2% у 2019. години. Радно способно становништво у 2019. години чини удео од 65,7%, док удео младих у укупном становништву посматраног подручја износи 16,9%. Удео старијег становништва у укупном становништву општине Кула се током анализираних година повећава (2017-2019.), док се удео младих у укупном становништву смањује из године у годину. Учешће радно способног становништва се такође смањује из године у годину, што представља **ограничавајући развојни фактор**.

Миграциони салдо на нивоу покрајине је позитиван и износи 519, на нивоу Западнобачке области је негативан и износи -400, док је на нивоу општине Кула такође **остварен негативан миграциони салдо** у 2019. години од -90⁷, што је показатељ смањења броја становника на датој територији.

Наведени подаци указују на постојање демографских проблема, који имају изразито неповољан утицај на све сфере и аспекте друштвено-економског живота, и у великој мери представљају ограничавајући фактор развоја подручја Општине.

⁵Извор: Витална статистика, РЗС

⁶Према методологији ОЕЦД-а, локална самоуправа са густином насељености испод 150 становника по км².

⁷Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Организациона структура Општине

У оквиру Општинске управе Кула образују се унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова и Кабинет председника општине као посебна организациона јединица. Општинска управа се образује за вршење управних послова у оквиру права и дужности општине Кула и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине Кула, Председника општине и Општинског већа. Основна унутрашња организациона јединица је одељење и у организационој структури Општине их има неколико:

- Одељење за управу и опште послове
- Одељење за друштвене делатности
- Одељење за финансије и привреду
- Одељење за утврђивање и наплату изворних прихода општине кула
- Одељење за урбанизам, комунално-стамбене послове и имовинско-правне послове
- Одељење за инспекцијске послове
- Одељење за инвестиције, заштиту животне средине и енергетски менаџмент.

У оквиру унутрашње организације општине постоји и Служба скупштине општине и општинског већа општине Кула, као и издвојена Канцеларија за локални економски развој која обавља највећи део активности из области подршке економском развоју.

Организациона структура Општине је веома битна када је реч о дефинисању праваца развоја локалне самоуправе. Носиоце мера и активности чине организациони делови управе у чијој надлежности су активности у вези са мерама дефинисаним у Плану развоја, службе локалне самоуправе, комунална предузећа, развојне агенције, установе и/или организације чији је оснивач локална самоуправа. Дефинисани приоритетни циљеви и мере указују и на потребу креирања организационе структуре која има капацитет да подржи и спроводе одабране развојне правце.

Финансијски показатељи Општине

Општина Кула има **степен самофинансирања од чак 70% (2019.)**, што значи да има приличну финансијску самосталност и одрживост односно способност да се финансира из изворних и уступљених прихода. Ако посматрамо упоредиве општине (Регион Војводине, 30-50.000 становника, из II групе развијености), општина Кула има високу стопу финансијске самосталности.

Посебно је значајно напоменути да самосталност општине у посматраном периоду (2017 – 2019.) има тренд раста, као и изворни и уступљени приходи, док приходи по становнику благо опадају.

Природни ресурси Општине

Посматрајући природне карактеристике, квалитет земље, воду и климатске услове, општина Кула има највећи потенцијал за развој пољопривредне производње. Територија општине Кула простире се на две морфолошке јединице, на Бачкој лесној заравни и на Бачкој лесној тераси. Пољопривредно земљиште чини 86,85% укупне површине Општине. На лесној заравни преовлађује чернозем са својим варијететима, док на лесној тераси преовлађују ливадске црнице. Најзаступљенији тип земљишта на простору општине Кула је ливадска црница карбонатна, на лесној тераси се простире на више од половине општинске територије. Укупно коришћено пољопривредно земљиште као проценат укупне површине општине је 86,11% што представља изузетно повољан показатељ.

Општина Кула није богата водом и на њеној територији нема већих природних водотокова, али општином пролазе Велики бачки канал и канал Косанчић - Мали Стапар. Каналска мрежа је примарно у функцији одводњавања, и није предвиђена за наводњавање. Укупна дужина мреже је 756 км канала I, II и III реда. Каналском мрежом на подручју општине Кула газдује Водопривредно предузеће "Бачка" из Врбаса. Поред овога, општина Кула има велики потенцијал термалних вода, чије могућности до данашњих дана нису довољно искоришћене. Површина под шумом је мања од 2% односно нешто мање од 100 хектара. Овај показатељ је знатно нижи од показатеља на нивоу Републике Србије који износи 31,1% (извор: РЗС). На територији општине Кула где преовладава обрадиво пољопривредно земљиште није могуће постићи оптималну шумовитост која је планирана Просторним планом Републике Србије. С обзиром да су површине за подизање шума на територији општине Кула ограничене, потребно је искористити могућност за повећање ваншумског зеленила на простору општине, те се у том циљу планира повећање површина зеленила у оквиру саобраћајница, атарских путева, индустријских зона, салаша, економија, комуналних површина и других деградираних површина и простора.

Подизање и одржавање заштитних појасева и шума обавља Јавно комунално предузеће „Комуналац“ Кула, на основу Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Кула, на основу уговора о финансирању између оснивача и јавног предузећа.

Животна средина и комунална инфраструктура

Општину Кула, као и већину општина у АП Војводини и Републици Србији карактеришу многобројни проблеми када је реч о квалитету комуналних услуга и заштити животне средине. Заједнички садржалац код свих проблема се може описати кроз два сегмента: застарела или непостојећа инфраструктура и недовољно развијена свест код грађана и доносилаца одлука о значају заштите животне средине.

Општину Кула, када је у питању комунална инфраструктура, одликује висок удео домаћинстава прикључених на водоводну мрежу, као и недовољна повезаност на канализациону мрежу. На водоводну мрежу (податак из 2019.) у општини Кула прикључено

је 14.987 домаћинстава односно 97,9% домаћинстава⁸. Укупна дужина водоводне мреже Општине износи 315 km⁹. Водоснабдевање на територије Републике Србије се реализује кроз 18 регионалних система за снабдевање водом, а општина Кула припада бачком регионалном систему. Поред чињенице да је скоро 98% домаћинстава прикључено на систем водоснабдевања, присутни су бројни проблеми у овој области и њихово решавање подразумева значајна финансијска средства и велико оптерећење за општински буџет. Водоводни систем на територији општине Кула је грађен азбестцементним цевима (око 45%), ливеногвозденим и поцинкованим цевима (око 2%), ПВЦ цевима (око 5%) и ПЕХД цевима (око 48%). Азбестцементним, ливеногвозденим и поцинкованим цевима је прошао рок трајања и нису прихватљиве према новим стандардима безбедности у водоснабдевању те њихова замена треба да буде један од приоритетних задатака у наредном периоду. Изузетак је Сивац у коме нема азбестних цеви, али један мали део мреже чине поцинковане цеви које су остале од старог система водоснабдевања.

Од укупног броја контролисаних јавних водовода градских насеља, јавних водовода са „удруженом“ неисправношћу у Републици Србији у 2020. је било 21 или 13,5%, од чега у региону Војводине 19 или 90,5%. Управо такав водовод са „удруженом“ неисправношћу је и водовод општине Кула, чији проценат физичко-хемијске неисправности износи 71,2% док је проценат микробиолошке неисправности 7,3%¹⁰. Сва насељена места имају проблем са повишеним количинама гвожђа у води. Вода са изворишта у Руском Крстур и Крушчићу има повишен ниво арсена. Како би се решио проблем са водом, планира се изградња фабрике воде, урађена је пројектна документација и реализација тог важног пројекта је тренутно на чекању.

Када је реч о управљању отпадним водама на простору општине Кула, ситуација је још неповољнија. Проценат прикључених домаћинстава на канализациону мрежу расте током последњих година и у 2019. години износи 28,4% од укупног број становника. Укупан број прикључених домаћинстава на канализациону мрежу износи 4.350 домаћинства, док је укупна дужина канализационе мреже 146 km. Према подацима РЗС током 2018. године на територији општине Кула генерисано је укупно 1.346.000 м³ отпадних вода. Убрзана индустријализација уз небригу за пречишћавање индустријских и комуналних отпадних вода басена Врбас-Кула-Црвенка током друге половине XX века претворила је Велики Бачки канал у колектор отпадних вода, те је данас најзагађенији водоток у Србији и међу најзагађенијим у ЕУ. Директно и индиректно угрожава здравље људи и представља велики безбедносни проблем и црну тачку на еколошкој мапи Европе.

Издвајања из локалног буџета за Програм 6 - Заштита животне средине износе у просеку 7,99% од укупног буџета Општине, што је значајно изнад просека (2,83%¹¹) и што указује да општина Кула издваја више средстава за активности везане за очување животне средине од других општина. Овај износ троши се на: управљање заштитом животне средине, заштиту природе и управљање осталим врстама отпада.

⁸Извор: Аналитички сервис ЈЛС

⁹Извор: Статистика и рачуни животне средине, РЗС

¹⁰Извор: Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“

¹¹Извор: СКГО је израдио за 2021. буџетску годину просек на основу узорка од 20 ЈЛС на територији РС

Према Националној стратегији за управљање отпадом, општина Кула припада Регионалном центру за управљање отпадом Сомбор. План одрживог управљања отпадом у Западнобачком региону за период од 2007-2030. године урађен је на основу анализе стања тренутне ситуације у управљању комуналним отпадом и усвојен је на седници Скупштине општине Кула 11. септембра 2009. године, а на основу усвојеног Споразума о формирању региона за управљање комуналним отпадом који је потписан од стране председника општина Куле, Сомбора, Апатина, Оџака и Бача и усвојен на седици СО Кула 2. новембра 2006. године. План уређује управљање чврстим комуналним отпадом на територији Западнобачке области, општине Сомбор, Апатин, Кула и Оџаци, укључујући и општину Бач, од његовог настанка до коначног збрињавања, са основним циљем успостављања целовитог система управљања отпадом у складу са националном стратегијом и постојећим европским захтевима и стандардима.

План подразумева примарно одвајање на извору пластике, стакла, картона и метала. Остале количине генерисаног комуналног отпада се односе из свих домаћинстава у региону и у зависности од удаљености насељеног места од регионалне депоније одвозе се на регионалну депонију или трансфер станицу. Регионална депонија је предвиђена у Сомбору на локацији Ранчево, а трансфер станице у општинама Кула, Оџаци и Бач. Трансфер станице су пројектоване тако да обезбеђују привремено складиштење отпада из ове три општине, а отпад из Сомбора и Апатина ће се директно одвозити на регионалну депонију. Сав отпад који се доведе на регионалну депонију - прво пролази кроз постројење за третман отпада. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману. Механичким третманом би се издвојиле секундарне сировине које би се даље продале, а биолошким третманом би се добили биогаз и компост. Друга могућност третирања отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре које се даље могу пласирати на тржиште.

На простору који обухвата општина Кула, послов прикупљања и транспорта отпада, као и други послови на одржавању чистоће, поверени су јавно-комуналним предузећима која послују у насељеним местима: ЈКП „Комуналац“ – Кула за насеља Кула и Липар, ЈКП „Радник“ – Сивац за насеље Сивац, ЈКП „Руском“ – Руски Крстур за насеље Руски Крстур и Крушчић и ЈКП „Водовод“ – Црвенка за насеље Црвенка и Нова Црвенка. Ниједна депонија на територији Општине не испуњава санитарне услове, због чега је неопходна њихова санација. Локални план управљања отпадом је истекао. У току су припреме на изради новог Локалног плана управљања отпадом који би био у складу са Националном стратегијом управљања отпадом и законодавним оквиром.

Према пописним подацима из 2011. године велики број домаћинстава у општини Кула је користио индивидуалне уређаје за грејање. Чак **85,7%** домаћинстава је користило индивидуалне уређаје за грејање на угаљ и дрва што указује на ниску ефикасност и високе специфичне емисије загађујућих материја.

Саобраћајна инфраструктура

У области путне инфраструктуре присутни су путеви различитог хијерархијског нивоа који задовољавају транспортне захтеве, али могу да се унапреде. Постојећа мрежа државних путева I и II реда омогућава задовољавајући ниво веза међу насељеним местима Општине, као и са ширим окружењем.

Густина путева се није значајно мењала на територији општине Кула и спада у **мање густине путева** у панелу локалних самоуправа са којима смо поредили општину Кула по овом показатељу.

Путну мрежу општине Кула чини 136 km путева различитог нивоа и квалитета, од чега је 76,76% путева са савременим коловозом. На простору општине Кула имамо 26,5 km државних путева I реда, 35,8 km државних путева II реда и 73,6 km општинских путева.

Простором Општине пролази државни пут Ib реда правцем: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) – Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково).

Даље, треба споменути и путеве IIa реда, пут 108: Бачка Топола – Кула – Деспотово – Силбаш – Бачка Паланка – државна граница са Хрватском (гранични прелаз Бачка Паланка), као и пут 110: Кула – Оџаци.

Такође, присутни су и следећи локални путеви: Црвенка-Крушчић, Црвенка-Дубока, Крушчић-Руски Крстур, Крушчић-Грачац и Сивац-Мали Стапар који укупно чине 38,7 km путну мрежу.

Трошкови одржавања постојеће путне мреже и изградње нових саобраћајница имају мало учешће у укупним буџетским трошковима и кретали су се у посматраном периоду између 1,5% и 3%.

Друштвени развој

Предшколско васпитање

Обухват деце јасленог узраста, у 2019. години, на нивоу општине Кула износи 26,6%, што је ниже у поређењу са просеком Републике Србије, а више у односу на Западнобачку област. Обухват деце узраста 3+ износи 76,8% и значајно је виши, не само од просека области и од просека Републике, већ се може рећи да се приближава ЕУ вредностима. **Обухват деце** припремно предшколским програмом **је изнад 100%**, односно 116,1% код девојчица и 111,6% код дечака. Подаци показују да су, упркос високом обухвату, капацитети предшколских установа недовољни. На територији општине Кула предшколско образовање и васпитање се одвија у оквиру једне ПУ „Бамби“ и укупно 11 објеката. Стање већине објеката задовољава основне услове и стандарде за пружање услуга квалитетног предшколског образовања и васпитања, али свакако постоји простор за унапређење и адаптацију. Предшколска установа на територији општине Кула има **проблема са капацитетом деце јасленог узраста** и постоји потреба за проширењем истог. Такође, у будућем периоду потребно је планирати додатно **опремање предшколских установа**.

Образовање

На територији општине Кула ради седам **основних школа** и школа за основно музичко образовање. Три матичне школе се налазе у градском насељу, док су преостале матичне школе и подручно одељење у ванградским насељима. Дакле, у сваком насељеном месту Општине постоји установа основног образовања. Што се тиче нето стопе обухвата основним образовањем, према подацима из 2019.године, општина Кула (94,9%) је изнад просека и Републике Србије (93,9%), али и Западнобачког округа (92,4%). Стопа одустајања од школовања у основном образовању у општини Кула износи 0,7%, и виша је у односу на национални ниво док јенижа у односу на ниво области.

Што се тиче средњег образовања, на територији Општине постоје **четири средње школе**, СТШ „Михајло Пупин“ из Куле, Економско-трговинска школа такође из Куле, Средња стручна школа из Црвенке и средња школа (гимназија) са домом ученика „Петро Кузмјак“ у Руском Крстурџу. Стање средњошколских објеката је задовољавајуће, неопходно је извршити енергетску санацију свих објеката, (фасаде, санација столарије, соларни панели, итд), како би се енергетска ефикасност објеката подигла на виши ниво, а самим тим смањила издвајања финансијских средстава за грејање и хлађење. Највећа инвестиција представљала би изградња физкултурне сале за потребе економско-трговинске школе. Стопа одустајања од школовања у средњем образовању у општини Кула у 2019. години износи 1,5% и виша је у односу на просек Западнобачке области и Републике Србије.

Када је реч о образовној структури, највећи проценат становника општине Кула, старости 15 и више година има средње образовање, њих 56,3%, док свега 3,7% и 6,2% становника (15+ година старости) има више односно високо образовање. Основно образовање има 19,8% становника Општине. Неписмено је око 1,38% укупне популације Општине, а највише неписмених је у категорији жена старијих од 65 година¹². Учешће неписмених жена у укупном становништву Општине је 2,24%, док је код мушкараца тај проценат знатно мањи и износи 0,49%. По попису из 2011. на територији Републике Србије било је неписмено 3,5% укупног становништва старијег од 10 година, док је тај податак на нивоу Западнобачке области 1,61%. Изузетно је висока компјутерска неписменост становништва, чак 54,7% жена и 49% мушкараца је компјутерски неписмено, према подацима са последњег Пописа.

Социјална заштита

На подручју општине Кула присутан је **релативно висок обухват корисника новчане социјалне помоћи**, који износи 4,1% укупне популације становника Општине у 2019. години. На евиденцији ЦСР у 2019.години је било укупно 1124 породице корисника НСП (новчане социјалне помоћи), са укупним бројем чланова њихових породица који износи 2352. Ако се томе додају и корисници једнократних помоћи (1309), од којих је један број већ урачунат у кориснике НСП, види се да је наведени проценат учешћа реалан.

¹²Извор: Дев Инфо

Посматрајући га у односу на просек Републике Србије, тај обухват је виши, док је у односу на Западнобачку област значајно нижи. Када је реч о корисницима дечијег додатка 0-17 година, њихов удео у укупној популацији је висок, износи 24,7% у 2019. години. Удео корисника дечијег додатка 0-17 на нивоу Општине је виши у односу на ниво области (21,6%) и Републике Србије (17,75%). Развијеност услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе је на завидном нивоу. У општини Кула се пружају следеће услуге социјалне заштите: **Становање уз подршку, помоћ у кући за старије и одрасле, предах, саветовалиште, ДБ за децу/младе са сметњама у развоју и инвалидитетом, ДБ за одрасле и лични пратилац.**

Број корисника услуга социјалне заштите на евиденцији ЦСР као проценат укупног броја становника износи 11,82% (врсте услуга: Дневни боравак за децу младе и одрасле, Помоћ и нега у кући, Лични пратилац детета, Домски смештај за ОСИ, Становање уз подршку, Саветовалиште за рани развој, Саветовалиште за брак и породицу, 230 корисника користи услуге и локалне сервисе подршке, као и корисници саветовалишта за брак), што је већи обухват у поређењу са Републиком Србијом (10,3%) и нижи у поређењу са области (10,4%). Током анализираних периода (2017-2019.) констатовано је смањење укупног броја корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад, што је изузетно важан податак.

Овај податак се односи на укупан број корисника права и услуга у ЦСР, (4626) у 2019. години у свим корисничким категоријама, односно пруженим услугама, мерама и правима на локалном и републичком нивоу и то: материјална давања, (НСП, ЈНП, ТНП), породични и домски смештај, старатељства, породично насиље, разводи и поремећени породични односи, малолетничка деликвенција, хранитељство и остало.

Културно наслеђе

Општина Кула има богато културно наслеђе које се пре свега огледа у мултикултуралности и мултинационалности. Присутан је значајан број установа културе, као и велики број удружења и друштава. Када је реч о објектима културе, на територији Општине активни и на располагању су: Културни центар, Библиотека и три Дома културе. Значајно је активно деловање културно-уметничких друштава која промовишу и чувају традицију и културу различитих националности. Постоје и бројне манифестације (преко 40 у календару манифестација општине Кула) које се организују на њеној територији током целе године, попут Републичког фестивала аматерских позоришта Србије, Ивањско цвеће, Дани Традиције, Црвена Ружа, Булка и слично.

Економски развој

Општина Кула има **просечан ниво запослености**. У 2019. години стопа запослености износила је **27%**, што је приближно исто, у просеку у поређењу са другим, упоредивим, општинама. Од укупног броја запослених, чак **73,2% је у правним лицима. Највећи број запослених на територији општине Кула је у сектору прерађивачке индустрије**, и то **23,9%** укупног броја запослених радника у 2019. години. Даље, значајан број запослених је и у сектору трговине

на велико и мало и поправци моторних возила, 19,2%. **Стопа незапослености у 2019. на територији општине Кула је 27,29%**¹³. Удео незапослених жена у укупном броју незапослених је **49,2%**, док је удео младих у укупном броју незапослених 17,8%. **Према старосној структури, највише незапослених је међу старосном групом 30 до 54 године и износи 56%**. Иста старосна група преовлађује на територији Западнобачке области (58%), као и на нивоу Републике Србије (55%).

Удео неквалификованог незапосленог становништва у укупном броју незапосленог становништва на територији општине Кула износи 21,38%, док је удео неквалификованих, полуквалификованих (приучених) и са нижом стручном спремом у укупном броју незапосленог становништва 27%¹⁴. Удео три најниже квалификационе групе у укупној незапослености на нивоу Републике Србије је 33,6%, док је у Западнобачкој области 39,9%. Поредећи са одабраним општинама, може се рећи да је у Кули ситуација значајно боља, када је реч о образовној структури незапосленог становништва. Карактеристика незапослености у општини Кула је **висок удео дугорочно незапослених лица**, који износи 55,4%¹⁵.

Кретање незапослености у општини Кула у последњих 5 година:

	2017.	2018.	2019.	2020	2021
Укупно лица	3.910	3.357	2.976	2847	2624
Жене	1.910	1.675	1.466	1408	1277

Просечан број лица на евиденцији НСЗ службе Кула за 2021. (новембар) је 2.624 лица, од тога 1.277 су жене. Наведени подаци показују да се број лица на евиденцији смањује, што због запошљавања, што због одлива становништва и миграција према већим градовима.

На територији општине Кула, просечне нето зараде су за неколико процената ниже од општина са којима су упоређиване, такође су и ниже од просека Западнобачког округа, док су у поређењу са Републиком Србијом просечне нето зараде Општине знатно ниже.

Предузетничка клима

Општина Кула је током претходних година знатно (2019., 2020., 2021. и 2022. године) издвајала средства за samozapoшљавање незапослених лица са евиденције Националне службе запошљавања, на основу чега је у 2019. години 26 незапослених лица отворило предузетничку радњу, у 2020. и 2021 години тај број је био 10, док су средства у 2022. години издвојена за 13 незапослених лица са евиденције НСЗ.

¹³ Однос броја незапослених и збира броја запослених и незапослених лица (подаци: Аналитички сервис ЈЛС)

¹⁴ Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 31.12.2020. године

¹⁵ Извор: Национална служба за запошљавање - ДевИнфо профил Кула

Општина Кула у свом буџету издваја средства за функционисање Локалне акционе групе „Срце Бачке“, чија је мисија развој руралног подручја, посебно у области привреде, пољопривреде, инфраструктуре, туризма, информисања, образовања, здравства, културе, спорта, као и у свим другим областима од значаја за становнике датог подручја.

У 2019. години израђен је документ „Програм запошљавања и унапређења привредног амбијента општине Кула до 2020. године. Изражен је раст броја активних предузетника кроз године, као и раст броја новооснованих. Број брисаних/угашених предузетника показује осцилације кроз године, уз тренд стагнације.

Пољопривреда

Узимајући у обзир природне карактеристике, квалитет земље, воду, климатске услове, општина Кула највећи потенцијал има за развој пољопривредне производње. Територија општине Кула простира се на две морфолошке јединице, на Бачкој лесној заравни и на Бачкој лесној тераси. На лесној заравни преовлађује чернозем са својим варијететима, док на лесној тераси преовлађују ливадске црнице. Најзаступљенији тип земљишта на простору општине Кула је ливадска црница карбонатна, на лесној тераси се простира на више од половине општинске територије. **Пољопривредно земљиште чини чак 86,85% укупне површине општине.** Од укупно расположивог пољопривредног земљишта, за пољопривредну активност користи се **99,15%.**

Како се пољопривреда сматра кључном привредном активношћу на територији општине Кула, веома је битна добро постављена одговорност у оквиру организационе структуре Општине за ову област. Општина Кула припада пољопривредно стручно и саветодавној служби Врбас, која поред Куле покрива и територију општина Бечеј и Србобран. Поред ПСС Врбас, активна је и Локална акциона група „Срце Бачке“ која се бави питањима руралног развоја подручја општине Кула и Врбас. Уз ЛАГ као организацију за питања руралног развоја, са седиштем у Кули од 2021. функционише и Мрежа Локалних акционих група Србије, национална организација цивилног друштва која окупља више локалних акционих група са простора Републике Србије и чији су представници укључени у ИПАРД 3 одбор за праћење имплементације.

Када је реч о подстицајима, општина Кула и субјекти са њене територије у 2017. и 2018. највише средстава повлачили су од Управе за капитална улагања АПВ, док су у 2020. значајна средства повучена од Министарства финансија. Посматрајући подстицаје регионалног развоја и њихову намену, општина Кула и субјекти са њене територије, значајна средства повлаче за подстицање пољопривреде током свих посматраних година (2017 – 2020.). Посматрајући кориснике, такође, највише средстава сваке године повлаче пољопривредна газдинства, што је и уобичајено за општину код које је пољопривреда кључна економска активност¹⁶.

¹⁶ Извор: Агенција за привредне регистре

На територији општине Кула регистровано је 25 пољопривредних задруга и десетак пољопривредних удружења која се активно баве производњом традиционалних локалних производа, како прехранбеним тако и различитим занатским, доприносећи на овај начин развоју пољопривреде и целокупног, руралног, подручја Општине. Унапређењем и развојем земљорадничких задруга и њихових делатности остварују се шири економски, социјални и општи друштвени интереси – од повећања запошљавања у сеоским срединама, стимулсања младих људи за останак на селу, до унапређења пољопривредне производње и очувања животне средине, као и других аспеката живота у руралним срединама. Запосленост у пољопривреди, као и обим и структура радне снаге пољопривредних газдинстава спадају у факторе од пресудног утицаја на динамику структурних промена у пољопривреди и њен укупни развој.

Туризам

Када је у питању туризам, највише посета у Западнобачкој области (више од 90%) су туристи који посећују град Сомбор и општину Апатин, док општина Кула обухвата мање од 5% посетилаца Западнобачке области. Према подацима о запослености по секторима, у сектору услуга смештаја и исхране запослено је у последњих пар година око 3% укупног броја запослених¹⁷. Општина Кула основала је туристичку организацију, која делује као директни буџетски корисник, и активно учествује у промоцији општине Кула. У погледу унапређења туризма и туристичке понуде, посебно када је реч о организацијама различитих манифестација општина Кула има веома добру сарадњу са више удружења грађана, као и са ЛАГ-ом који активно учествују у креирању туристичких садржаја и понуде краја.

Од 2021. године у општини Кула је дошло до значајног унапређења основне туристичке понуде. Осим водних ресурса као што је локалитет "Мали Стапар", затим "Старих подрума" у Црвенки, излетишта Поток, Замка у Руском Крстуру, туристима се нуде и савремени начини активног одмора и смештаја. У 2022. почиње са радом реновиран комплекс компаније Родић, као и смештајни капацитети Гарни мотел Соле-Мио, Спа и велнес центар као и комплекс за активан одмор Кула Лукс. Са завршетком Спортског центра Кула, Библиотеке и Музеја, пешачко - бициклистичке стазе, очекује се заокруживање туристичке понуде општине Кула и позиционирање на тржишту.

¹⁷Извор: Аналитички сервис ЈЛС

На састанцима радних група које су одржане у току прве фазе партиципативног процеса, дефинисана је SWOT матрица као један од најзначајнијих алата развојног планирања. У наредној табели представљена је SWOT матрица, која је дефинисана брејнсторминг методом током радних састанака.

SWOTматрица

Снаге	Слабости
• Развијена пољопривреда и прерађивачка индустрија • Висок степен искоришћености обрадивог пољопривредног земљишта • Повољан географски и саобраћајни положај • Изграђена и опремљена индустријска зона у Кули • Висок обухват деце предшколским васпитањем • Довољан капацитет основних школа • Велики број активних културних и спортских удружења • Сва насељена места имају своје урбанистичке планове • Замена 10 котларница на мазут и угаљ јавних објеката, кроз ЈПП • Постоји пречистач отпадних вода • Развијена мрежа локалних путева • Сва насељена места гасификована • Велики потенцијал за развој ОИЕ • Значајан број разноврсних манифестација • Средње стручне школе- могућност дуалног образовања и убацивање нових смерова • Развијен локални систем социјалне заштите и социјалне сигурности	• Висока стопа укупне зависности становништва • Ниска запосленост • Раст морталитета, пад наталитета • Висок индекс старења • Негативан миграциони салдо • Недовољни капацитети предшколске установе • Велики број корисника НСП, услуга социјалне заштите и дечијег додатка • Висок проценат дугорочно незапослених лица • Кадровски капацитети за писање и имплементацију техничких пројеката • Застарео План детаљне регулације • Незавршена експропријација и нелегална имовина • Не постоји дигитализовна документација објеката • Проблем нерешених имовинско-правних односа, неуцратане инсталације, јавна инфраструктура на приватним парцелама • ЈКП-ови кадровски и технички неопремљени • 4 ЈКП-а на територији општине уместо једног добро организованог ЈКП-а • Квалитет воде за пиће: застарео и здравствено небезбедан систем водоснабдевања - азбестне цеви, у два насеља вода није за пиће • Канализација изграђена само у Црвенки и Кули • Непостојање и/или нефункционалност система атмосферске канализације • Неадекватно функционисање пречистача отпадних вода • Свако насељено место има бар једно дивље

План развоја општине Кула 2022-2028.

	сметлиште • Сепарација отпада није заживела, осим прикупљања ПЕТ амбалаже • Недовољно развијени смештајни капацитети- некатегорисани • Недовољно удруживање пољопривредних произвођача
Шансе	Претње
• Привлачење инвестиција • Изградња Војвођанског коридора од Сомбора до Кикинде • Развој туризма (рурални, ловни и риболовни) • Неколико „brownfield“ локација • ЕУ грантови (Interreg IPA СВС, ИПАРД, Дунавски транснционални програм) • Правилник о директној продаји пољопривредних производа и производа ручне радиности (продаја на “кућном прагу”) • Потенцијал за унапређење развоја пољопривредне производње • Изграђен ветропарк • Каналска мрежа • Закон о јавно-приватном партнерству • Правилник о директној продаји (продаја на “кућном прагу”) •	• Одлив становништва • Епидемиолошке претње • Економска криза као последица пандемије • Ратни сукоби и терористички напади • Високи стандарди ЕУ (екологија, храна и сл.), због упитних капацитета за достизање/праћење • Недовољно одржавање уличних коридора

3. Визија

Општина кула је стабилна и просперитетна средина, економски развијена, са уређеном инфраструктуром и високом еколошком свешћу, у којој су здравствене, образовне, културне и спортске институције прилагођене потребама грађана.

Препознатљива по туристичкој понуди, гостопримству и здравој храни.

Општина Кула је европска, ефикасна локална заједница, отворена за сарадњу, етнички разноврсна са једнаким могућностима за све.

4. Приоритетни циљеви и мере

Инфраструктура и заштита животне средине	Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
	ПЦ 1 - Развијен систем безбедног водоснабдевања доступан свим становницима општине Кула до 2028. године	МЕРА 1.1.: Изградња савременог система водоснабдевања МЕРА 1.2.: Изградња фабрике воде за сва насељена места општине Кула МЕРА 1.3.: Успостављен систем ефикасног мапирања свих подземних и површинских инфраструктурних инсталација и објеката
	ПЦ 2 - Сва насељена места општине Кула до 2028. године имају развијен систем управљања отпадним водама	МЕРА 2.1.: Изградња канализационе мреже у свим насељеним местима општине Кула МЕРА 2.2.: Санација постојеће и изградња нове атмосферске канализационе мреже МЕРА 2.3.: Изградња пречистача отпадних вода за сва насељена места
	ПЦ 3- Развијен систем управљања отпадом, шумама и јавним зеленим површинама	МЕРА 3.1. Успостављање система ефикасног сакупљања и уклањања сви врста отпада у свим насељеним местима општине Кула МЕРА 3.2. Изградња трансферстанице за комунални отпад МЕРА 3.3. Повећање шумског и ваншумског зеленила
	ПЦ 4 - Обезбеђена модерна и безбедна локална саобраћајна инфраструктура између и унутар свих насељених места општине Кула	МЕРА 4.1.: Реконструкција, санација и унапређење постојећих локалних путева и улица МЕРА 4.2.: Развој бициклистичке инфраструктуре МЕРА 4.3.: Вођење снажне кампање са циљем едукације и подизања свести грађана о безбедности у саобраћају
	ПЦ 5 - У општини Кула је успостављен еколошки прихватљив и енергетски ефикасан систем снабдевања енергијом	МЕРА 5.1.: Развој инфраструктуре и стимулисање коришћења ОИЕ МЕРА 5.2.: Подизање еколошке свести у области коришћења ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности МЕРА 5.3.: Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката.

Друштвени развој	ПЦ 6 - У општини Кула је до 2028. године унапређен квалитет система образовања	МЕРА 6.1. : Унапређивање предшколског васпитања кроз отварање нових капацитета и опремање МЕРА 6.2.: Опремање и унапређивање стања школских објеката, као и техничких и кадровских капацитета наставног особља МЕРА 6.3.: Унапређење квалитета наставе и ваннаставних активности у средњим школама, успостављање дуалног образовања.
	ПЦ 7 - У општини Кула је до 2028. године унапређена доступност и квалитет социјалних услуга	МЕРА 7.1. : Увођење нових социјалних услуга на нивоу Општине и повећање доступности постојећих МЕРА 7.2.: Унапређење ефикасности система пружања подршке особама у стању социјалне потребе МЕРА 7.3. : Унапређење људских и техничких капацитета рада Центра за социјални рад
	ПЦ 8 - Општина Кула је као мултинационална и мултикултурална средина до 2028. године унапредила капацитете носиоца културних активности и омогућила висок квалитет културних услуга свим својим грађанима	МЕРА 8.1.: Унапређење капацитета носиоца културних активности кроз опремање, санацију и реконструкцију објеката у којима се реализују културни садржаји МЕРА 8.2.: Промоција културних манифестација и креирање нових културних садржаја МЕРА 8.3.: Унапређење кадровских капацитета у области културе
	ПЦ 9 - Општина Кула је до 2028. године средина у којој су унапређени услови за развој спортско-рекреативних садржаја	МЕРА 9.1.: Изградња спортско-рекреативне инфраструктуре, санација и опремање спортских објеката МЕРА 9.2 : Унапређење постојећих и креирање нових спортских садржаја

Економски развој	ПЦ 10- У општина Кула је до 2028. године унапређен привредни амбијент са створеним условима за повећање запослености и плата за све а посебно за младе	МЕРА 10.1: Инфраструктурно опремање слободне радне зоне МЕРА 10.2: Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке субјектима на тржишту
	ПЦ 11 - У општина Кула је до 2028. унапређен сектор пољопривреде у делу производње и остваривања већих прихода пољопривредних произвођача	МЕРА 11.1: Уређење каналске мреже у функцији одводњавања и наводњавања пољопривредног земљишта МЕРА 11.2.: Санација и одржавање атарских путева МЕРА 11.3: Унапређење капацитета пољопривредних произвођача
	ПЦ 12 –Развој туристичке понуде	Мера 12.1: Подизање квалитета туристичке понуде Мера 12.2.: Повећање броја остварених ноћења туриста

5. Приоритетни циљеви и мере

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ1:	Развијен систем безбедног водоснабдевања доступан свим становницима општине Кула до 2028. године	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 6 – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све
	Подциљ	Подциљ 6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све Подциљ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео
Показатељ ЦОР	6.1.1 Удео становништва које користи пијаћу воду из система којима се безбедно управља (%) Мод. 6.6.1. Јединица локалне самоуправе поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 20: Животна средина 27.4 Управљање водама	

Показатељ исхода 2019. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
0% становника општине Кула има приступ безбедној и приуштивој води Извор: Институт за јавно здравље (2020.)	25% становника општине Кула има приступ безбедној и приуштивој води Извор верификације: Институт за јавно здравље (2028.)

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Као и за велики броју општина на територији АП Војводине и за општину Кула се може рећи да проблем квалитетног и за здравље људи безбедног система водоснабдевања представља један од највећих инфраструктурних изазова.

У општини Кула је у 2018. години укупно испоручено 1.829.000м³ литара воде за пиће, односно 46,73 м³ воде за пиће по глави становника, а проценат домаћинстава прикључених на водоводну мрежу је износио 97,9%. Количина од 46,73 м³ испоручене воде за пиће по глави становника је просечна вредност у Западнобачкој области. Укупна дужина водоводне мреже на територији општине Кула износи око 315 км.

Бројни проблеми у овој области се могу свести под следеће закључке. Застарео систем дистрибутивне мреже, са старим азбестним цевима које незадовољавају стандарде у области безбедности по здравље људи. У току је припрема пројектно-техничке документације за њихову замену али постоје бројни проблеми у реализацији. Вода је бактеријолошки исправна али не задовољава стандарде физичко-хемијске исправности (доставити податке о мониторингу квалитета воде за пиће). Израђена је пројектно-техничка документација за изградњу фабрике воде. Постоје стамбене зоне које нису прикључене на систем водоснабдевања. Проблем нерешених имовинско-правних односа, затим неуцратане комуналне инсталације и невероватна ситуација да јавна инфраструктура егзистира на приватним парцелама. Поред тога постоји проблем нефункционалон организовања послова у надлежности ЈКП-а. На простору општине постоји **4 ЈКП-а**, сви имају велике проблеме у виду техничке опремљености и кадровских капацитета, сви се баве свим комуналним пословима и неиспуњавају стандарде услуга који се од њих очекује.

МЕРА 1.1.: Изградња савременог система водоснабдевања
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: На основу израђене пројектне документације обезбеђена су средства за замену дела азбестцементних водоводних цеви које су узрок великог броја кварова и које знатно угрожавају квалитет снабдевања водом и квалитет пијаће воде. Израђена је пројектно-техничка документација за замену азбестцементних цеви, дужине 39.357 метара, као и пројектна документација за уградњу опреме за аутоматско управљање системом са уградњом мерних места на систему за насељена места Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур и Крушчић. Обезбеђена су средства за извођење радова на замени азбестцементних цеви у дужини од 17 км и за уградњу опреме за аутоматско управљање системом са уградњом мерних места на систему за насељена места Кула, Црвенка, Сивац. Радови су палнирани током 2022-2023 године.
Опис мере и активности за спровођење мере: Стање документације: - 2019.године је израђена Студија процене стања водоводног система на територији општине Кула. Студијом су предложени приоритети за реконструкцију водоводног система у циљу побољшања функционисања и смањења губитака. - 2020. и 2021. године урађена је пројектно-техничка документација за замену азбестцементних цеви дужине 39.357 метара и пројектна документација за уградњу опреме за аутоматско управљање системом са уградњом мерних места на систему за насељена места Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур и Крушчић. Планиране активности: - 2021. године је уговорена израда пројектне документације за замену азбестцементних водоводних цеви у насељеном месту Липар у дужини од 11000 м. - реконструкција и санација дистрибутивног водоводног система се палнира у фазама са крајним циљем замене свих азбестцементно-водоводних цеви у свим насељеним местима општине Кула - израда пројектне документације и изградња резервоара на извориштима који ће обезбедити покривање максималне часовне потрошње и пожарну резерву за свако насељено место Општине Кула - извођење радова на изградњи резервоара на извориштима - регенерација постојећих и изградња нових бунара и изворишта
Показатељ резултата: Базни: 45 % водоводне мреже је од азбестцементних цеви Извор: Студија процене стања водоводног система на територији општине Кула Циљни: 25 % водоводне мреже је од азбестцементних цеви Извор верификације: Употребне дозволе за замењене водоводне цеви
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: За замену азбестцементних цеви према постојећој пројектној документацији оквирно потребна средства су 9 милиона евра

Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајински буџет и међународни програми) и локални буџет

МЕРА 1.2.: Изградња фабрике воде за сва насељена места Општине Кула

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља:

Изградњом фабрика воде ће се обезбедити квалитетна вода која би задовољила стандарде физичко-хемијске исправности, али и биолошке исправности коју тренутно пијаћа вода не испуњава. Уз замену азбестцементних водоводних цеви ће се значајно повећати квалитет воде и тиме смањити негативан утицај на здравље становништва.

Опис мере и активности за спровођење мере:

Стање документације:

- нема документације

Планиране активности:

- решавање имовинско-правних односа у смислу власништва над земљиштем на којима се налазе инсталације
- израда пројектно-техничке документације
- израда студије изводљивости
- експропријација земљишта за потребе изградње фабрика воде
- изградња фабрика воде

Показатељ резултата:

Базни: 0 изграђених фабрика воде у насељеним местима општине Кула

Извор: ЈКП и Општина Кула

Циљни: 1 изграђена фабрика воде у насељеним местима општине Кула

Извор верификације: Употребне дозволе за изграђене фабрике воде

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: За изградњу фабрика воде потребно је око 1 милион евра

Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајински буџет и међународни програми) и локални буџет

МЕРА 1.3.: Успостављен систем ефикасног мапирања свих подземних и површинских инфраструктурних инсталација и објеката
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Евидентирање и дигитализовање целокупне комуналне инфраструктуре како би се олакшало управљање постојећом и развој нове инфраструктуре.
Опис мере и активности за спровођење мере: - израда катастра постојећих инфраструктурних инсталација и објеката на територији општине Кула - решавање имовинско-правних проблема над објектима и инсталацијама комуналне делатности, - ажурирање базе података корисника комуналних услуга и попис свих незаконито прикључених корисника.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 6.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајински буџет и међународни програми) и локални буџет

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2:	Сва насељена места општине Кула до 2028. године имају развијен систем управљања отпадним водама	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 6 – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све
	Подциљ	Подциљ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео
Показатељ ЦОР	6.3.1. Удео отпадних вода које се безбедно пречишћавају (%)	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 20: Животна средина 27.4 Управљање водама	

Показатељ исхода 2019. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
50 % отпадних вода се безбедно пречишћава Извор податка: ЈКП и Општина Кула	80 % отпадних вода се безбедно пречишћава Извор верификације: ЈКП и Општина Кула Употребна дозвола за изграђени објект

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Канализациона инфраструктура и управљање отпадним водама представља највећи инфраструктурни изазов за општину Кула, као и велики еколошки и безбедносни проблем за становнике свих насељених места.

Канализациона мрежа за прихват и одвођење отпадних вода је изграђена на неких 40% посматрајући територију општине Кула, док је изграђеност посматрано по местима: Кула и Црвенка по 95%, док Сивац, Руски Крстур, Крушчић, Липар и Нова Црвенка немају изграђену канализациону мрежу. Према подацима РЗС током 2018. године на територији општине Кула генерисано је укупно 1.346.000 м³ отпадних вода. У насељеним местима се евакуација отпадних вода врши преко непрописно изведених септичких јама, чиме се директно угрожава здравље људи. Систем атмосферске канализације је у јако лошем стању, или не постоји, и захтева велике инвестиције како би проблем био решен на адекватан начин. Пречистач отпадних вода је изграђен на територији Општине Врбас на који је прикључена канализациона мрежа насеља Кула и Црвенка. За остала места је потребно планирање и изградња канализационе мреже и пречистача отпадних вода.

Посматрајући допринос планским документима вишег реда, актуелна је Стратегија управљања водама до 2034. године, која као оперативни циљ поставља смањење притиска на квалитет подземне воде, што подразумева изградњу канализационих система и примарних пречистача отпадних вода и уређење водотока, чему допринос дају и мере предвиђене у оквиру приоритетног циља 2. овог Плана.

МЕРА 2.1.: Изградња канализационе мреже у свим насељеним местима општине Кула
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Изградњом канализационе мреже са пречистачима отпадних вода ће се обезбедити комплетан систем управљања отпадним водама и значајно смањење загађености водотока и земљишта на територији општине Кула.
Опис мере и активности за спровођење мере: Стање документације: - током 2020. и 2021. израђена је пројектно-техничка документација за изградњу недостајуће канализационе мреже у насељеним местима Кула и Црвенка Планиране активности: - извођење радова на изградњи канализационе мреже према припремљеној пројектној документацији - Израда пројектне документације за остала насељена места општине Кула - Имовинска питања власништва на парцелама на којима се налазе инсталације - Изградња канализационе мреже у свим насељеним местима која немају канализацију
Показатељ резултата: Базни: 50% изграђене канализационе мреже; Извор податка: ЈКП и Општина Кула Циљни: 75 % изграђене канализационе мреже; Извор верификације: ЈКП и Општина Кула Употребна дозвола за изграђене објекта
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: За пројектовање и изградњу канализационе мреже у насељу Сивац потребно је око 10 милиона евра
Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајински буџет и међународни програми) и локални буџет

МЕРА 2.2.: Санација постојеће и изградња нове атмосферске канализационе мреже
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Студијом постојећег стања са дефинисањем припритетних мера за санацију постојеће и изградњу недостајуће атмосферске канализационе мреже прикупиће се информације о тренутном стању и потребним интервенцијама, како би се санирала постојећа и изградила недостајућа атмосферска канализациона мрежа. Функционална атмосферска канализациона мрежа је неопходна, јер је територија насељених места општине Кула са изразито високим нивоом подземних вода, а са циљем обебеђивањем ефикасне одводње атмосферских вода које често, у ситуацији великих падавина, доводе до поплава.

Опис мере и активности за спровођење мере:

Стање документације:

- у току је израда Студије постојећег стања атмосферске канализације

Планиране активности:

- израда пројектно-техничке документације реконструкције и санације постојеће атмосферске канализације
- извођење радова реконструкције и санације постојеће атмосферске канализације
- израда пројектно-техничке документације изградње атмосферске канализације са потребним црпним станицама
- Извођење радова изградње атмосферске канализације са црпним станицама

Показатељ резултата

Базни: 65% изграђене атмосферске канализационе мреже; Извор податка: ЈКП и Општина Кула

Циљни: 75 % реконструисане и изграђене атмосферске канализационе канализационе мреже; Извор верификације: ЈКП и Општина Кула

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и општина Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: за пројектовање, реконструкцију и санацију атмосферске канализације у свим насељеним местима општине Кула потребно је око 12 милиона евра

Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајински буџет и међународни програми) и локални буџет

МЕРА 2.3.: Изградња пречистача отпадних вода за сва насељена места

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Изграђен пречистач отпадних вода на територији општине Врбас и изграђена и прикључена канализациона мрежа насељених места Кула и Црвенка.

Планирањем изградње канализационе мреже са пречистачима отпадних вода за остала насељена места општине Кула ће се обезбедити комплетан систем управљања отпадним водама и значајно смањење загађености водотока и земљишта на територији општине Кула.

Опис мере и активности за спровођење мере:

- израда пројектно-техничке документације за пречистаче отпадних вода за остала насељена места општине Кула
- имовинска питања власништва на парцелама где ће се градити пречистачи отпадних вода
- изградња пречистача отпадних вода

Показатељ резултата

Базни: Изграђен пречистач отпадних вода за насеља Кула и Црвенка; Извор податка: ЈКП и Општина Кула

Циљни: изграђен пречистач отпадних вода за насеље Сивац

Извор верификације: ЈКП и Општина Кула, Употребна дозвола за изграђени објект

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: За пројектовање и изградњу пречистача отпадних вода на територији општине Кула потребно је око 8 милиона евра
Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства (национални, покрајиски буџет и међународни програми) и локални буџет

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3:	Развијен систем управљања отпадом, шумама и јавним зеленим површинама	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње
	Подциљ	11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима 12.5. До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати
Показатељ ЦОР	11.6.1. Удео комуналног чврстог отпада који се редовно прикупља и који се на одговарајући начин одлаже у укупној количини генерисаног комуналног чврстог отпада (% рециклирања; генерисани	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 27: Животна средина и климатске промене	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Број активних месних сметлишта – одлагалишта комуналног отпада - 3	Број активних месних сметлишта – одлагалишта комуналног отпада - 0
Број дивљих депонија - 4	Број дивљих депонија - 0

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Успостављање система управљања отпадом подразумева постизање пуне контроле над свим токовима отпада: од настајања, сепарирања, сакупљања, одвоза па до коначног депоновања. Локални план управљања отпадом представља базни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу општине. Спровођењем основних принципа управљања отпадом, односно решавањем проблема отпада на месту настајања, превентивним деловањем, одвојеним сакупљањем различитих врста отпада, неутрализацијом опасног отпада, адекватним одлагањем отпада и санацијом сметлишта, имплементирају се основни принципи ЕУ у области отпада и спречава даља опасност по животну средину и здравље људи.

У овој области највећи део надлежности на локалној самоуправи: од утврђивања сопствених потреба, планирања адекватног и организованог сакупљања отпада у свим насељеним местима општине, јачање сопствених капацитета, институционалног, правног, организационог, кадровског оспособљавања, сталне едукације сопствених грађана, до доношења и усвајања Локалног плана управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са Стратегијом и Планом одрживог управљања отпадом у Западnobачком региону.

Према Стратегији управљања отпадом усвојеној 2010. године (Сл. гласник РС" бр. 29/2010), општина Кула припада Регионалном центру за управљање комуналним отпадом „Ранчево“, заједно са општинама Апатин, Бач, Оџаци и градом Сомбором. У складу са наведеном Стратегијом, Град Сомбор је носилац изградње регионаног центра на локацији градскедепоније „Ранчево“. Град Сомбор је започео активности када је реч о изградњи Регионалног центра, а 2020. године се приступило техничкој контроли пројекта за грађевинску дозволу. У плану је да се оснује заједничко јавно комунално предузеће за све општине потписнице споразума.

МЕРА 3.1.: Успостављање система ефикасног сакупљања и уклањања свих врста отпада у насељеним местима општине Кула
Допринос мере остваривању приоритетног циља Утврђивањем сопствених потреба, планирањем адекватног и организованог сакупљања отпада у свим насељеним местима општине, дефинише се начин управљања отпадом који води развоју циркуларне економије.
Опис мере и активности за спровођење мере: - санација постојећих депонија - чишћење и уклањање дивљих депонија - сепарација отпада
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 5.500.000,00 динара
Потенцијални извори финансирања мере: локални буџет

МЕРА 3.2.: Изградња трансферстанице за комунални отпад
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Утврђивањем сопствених потреба, планирањем адекватног и организованог сакупљања отпада у свим насељеним местима општине, дефинише се начин управљања отпадом који води развоју циркуларне економије.
Опис мере и активности за спровођење мере: - израда пројектно-техничке документације за изградњу трансфер станице и изградња трансферстанице Лапош у Кули
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 2.000.000,00 еур
Потенцијални извори финансирања мере: донаторска средства, домаћа и међународна

МЕРА 3.3.: Повећање шумског и ваншумског зеленила
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Планским подизањем ветрозаштитних појасева и урбаног зеленила доприноси се унапређењу квалитета животне средине и олакшава њихово одржавање.
Опис мере и активности за спровођење мере: - валоризација постојећег зеленила - израда катастра зеленила - садња шумских и ваншумског зеленила у грађевинском и ванграђевинском реону
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП и Општина
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 15.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: донаторски програми, локални буџет

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4:	Обезбеђена модерна и безбедна локална саобраћајна инфраструктура између и унутар свих насељених места општине Кула	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
	Подциљ	3.6. До краја 2020. на глобалном нивоу преполовити број смртних случајева и повреда узрокованих саобраћајним незгодама 11.2. До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица
Показатељ ЦОР	3.6.1. Стопа смртности услед повреда у саобраћајним несрећама Модификован 11.2.1. Удео становништва које има одговарајући приступ уређеној локалној саобраћајници	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 14: Транспортна политика	

Показатељ исхода 2020 - 2022. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Број саобраћајних незгода - око 100 саобраћајних незгода годишње, (Извор података МУП-ПС Кула)	Број саобраћајних незгода након примењених мера смањен за 25 %
Једна бициклистичка стаза –насељено место Кула (1)	Сва насељена места имају бициклистичку стазу (7)

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Општину Кула карактерише добро развијена мрежа саобраћајне инфраструктуре, али стање не задовољава неопходне стандарде у смислу безбедности учесника у саобраћају.

Простором општине пролази државни пут I реда (М-3) правцем: гранични прелаз Богојево - Озаци - Кула - Врбас - Србобран - Е75 - Бечеј - Кикинда - граница Србије са Румунијом, који дијаметрално пресеца територију општине на правцу запад - исток и реципијент је већине интегралних кретања у оквиру општине и усмерава их до жељених одредишта. Изградњом брзе саобраћајнице „Осмех Војводине“ би дошло до растерећења саобраћаја кроз централна градска насеља, померања транзитног саобраћаја ван насељених места самим тим ће доћи до повећања безбедности саобраћаја и смањења броја саобраћајних незгода и побољшање стања животне средине и смањења буке.

МЕРА 4.1.: Реконструкција, санација и унапређење постојећих локалних путева и улица

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Боља повезаност свих насељених места на територији Општине Кула и побољшање безбедности свих учесника у саобраћају. Растерећење камионског саобраћаја изградњом брзе саобраћајнице и дуготрајнија мрежа локалних путева због преусмеравања транзитног саобраћаја на друге саобраћајнице вишег ранга.

Опис мере и активности за спровођење мере:

Реконструкција постојећих локалних путева и изградња недостајућих саобраћајница у деловима насеља Општине Кула и унапређење саобраћајне сигнализације, уређење банкина, чишћење канала и пропуста, постављање, кошење и орезивање у раскрсницама. У циљу реализације мера потребне су следеће активности:

- Израда пројектно-техничке документације
- Саобраћајна сигнализација
- Обезбвеђено осветљења ризичних тачака на саобраћајним коридорима
- Реконструкција, изградња и санација општинских путева
- Завршетак изградње брзе саобраћајнице „Осмех Војводине,,
- Завршетак изградње пута Сивац – Стапар
- Завршетак реконструкције пута Руски Крстур – Крушчић
- Завршетак изградње бициклистичке стазе кроз насељена места Црвенка и Сивац

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП Комуналац и Општина Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 1.000.000.000,00 дин.

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет Општине Кула, Покрајински и републички органи власти, Таксе за коришћење путева и улица.

МЕРА 4.2.: Развој бициклическе инфраструктуре
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Повећање безбедности кретања угрожених категорија учесника у саобраћају
Опис мере и активности за спровођење мере: - Израда пројектно-техничке документације - Извођење радова на изградњи бициклических стаза
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЈКП Комуналац и Општина Кула, ЈП Пuteви Србије Београд.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 150.000.000,00 дин.
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет Општине Кула, Покрајински и републички органи власти, Таксе за коришћење путева и улица

МЕРА 4.3.: Вођење снажне кампање са циљем едукације и подизања свести грађана о безбедности у саобраћају
Врста мере: Информативно-едукативна
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Едукацијом доћи до побољшања безбедности саобраћаја, посебно најмлађих и најстаријих учесника у саобраћају.
Опис мере и активности за спровођење мере: Спровођење јавне набавке и вршење едукације. Едукације спроводити према показатељима који указују на угрожене категорије учесника у саобраћају.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Савет за безбедност у саобраћају општине Кула, Општина Кула, ЈКП Комуналац Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 5.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет Општине Кула, Покрајински и републички органи власти, Таксе за коришћење путева и улица, Новчане казне за прекршаје у саобраћају

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 5:	У општини Кула је успостављен еколошки прихватљив и енергетски ефикасан систем снабдевања енергијом	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 7: Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све
	Подциљ	7.1. До 2030. обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама 7.2. До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу
Показатељ ЦОР	7.1.2. Удео становништва које се првенствено ослања на чиста горива и технологије 7.2.1. Удео обновљиве енергије у укупној финалној потрошњи енергије	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 15 - Енергетика	

Показатељ исхода 2021. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Спровођење мера енергетске ефикасности на јавним објектима и комуналној инфраструктури је присутно у релативно малом обиму	Повећање примена нових енергетских мера на јавним објектима и комуналној инфраструктури – изналагање нових модела финансирања путем ESCO модела, ЈПП, модела унутрашњег финансирања мера енергетске ефикасности и слично.
Започета кампања подизања свести о испалитивости улагања у мере енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије, као и њихов утицај на животну средину	Годишњи конкурс за финансирање мера енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије за грађане

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Да би се започело са реализацијом мера енергетске ефикасности, неопходно је направити целовиту студију потенцијала локално доступних извора енергије (обновљивих и фосилних). Циљ израде студије је диверсификација потенцијала и редослед инвестирања снабдевања енергијом, а приоритети ће бити одређени на основу економске и еколошке прихватљивости. Ове мере ће довести до значајног постизања позитивних економских,

социјалних и еколошких ефеката. Смањење потрошње енергије у јавном сектору и повећање коришћења локалних ресурса обновљивих извора енергије ће омогућити да се средства буџета у што већој мери троше локално и смањити зависност од спољних непредвидљивих фактора глобалног тржишта енергије.

Све наведено би требало да има и позитивне еколошке ефекте, јер ће опште смањење потрошње енергије и повећање коришћења ОИЕ допринети смањењу емисије CO₂ и осталих загађујућих материја.

Број јавних објеката на којима су примењене мере енергетске ефикасности треба континуирано повећавати и поред већ започете супституције десет котларница на мазут које ће допринети смањењу загађења ваздуха, нарочито у централним зонама насеља.

У наредном периоду се очекује израда и усвајање Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2050. и програма остваривања Стратегије. Тренутно је актуелна Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. са пројекцијама до 2030. која указује на значај система енергетског менаџмента на нивоу локалних саоправа, директној сарадњи са грађанима и улози када је реч о мотивацији и промоцији рационалног коришћења енергије.

МЕРА 5.1.: Развој инфраструктуре и стимулисање коришћења ОИЕ
Врста мере: подстицајна
Допринос мере остваривању приоритетног циља Улагањем у инфраструктуру и ОИЕ доприноси смањењу загађења ваздуха, емисије CO ₂ и ефекта стаклене баште, а да при томе не долази до смањења квалитета животних услова за становање.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Студија о процени потенцијала локалних извора енергије би обухватила расположивост локалних извора, развој и доградњу инфраструктуре, као и могућност интензивнијег коришћења локално доступних извора енергије.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 2.400.000,00 динара
Потенцијални извори финансирања мере: буџет општине Кула, надлежна Министарства Републике Србије и донатори

МЕРА 5.2.: Подизање еколошке свести у области корићења ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности
Врста мере: Информативно-едукативна
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Едукацијом као алатом се може утицати на примену тзв. «меких» мера енергетске ефикасности, где се променом понашања корисника објекта, односно њихових навика, може утицати на смањење потрошње енергије за 10 %. Такође, рационалним субвенционисањем примене енергетски ефикасних мера грађана као крајњих корисника, општина може утицати на покретање једне целе индустрије услуга на локалном нивоу, а као додатни беневит је избацивање фосилних горива која загађују из индивидуалних ложишта и смањење утицаја на животну средину.
Опис мере и активности за спровођење мере: Оснивање буџетског Фонда за енергетску ефикасност општине Кула где ће се поред мера које су усмерене ка објектима за индивидуално становање, мотивисати и корисници колективних стамбених објеката да се активно укључе у примени и спровођењу мера енергетске ефикасности. Оснивање и подршка раду Едукативног центра за обновљиве изворе енергије при СТШ « Михајло Пупин » у Кули који ће вршити едукацију грађана и запослених.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 110.000.000,00 на годишњем нивоу
Потенцијални извори финансирања мере: буџет општине Кула, Министарство ЗЖС, МРЕ, кредити од банака, ЕУ програми и остали донатори.

МЕРА 5.3.: Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: смањење трошкова за енергију код корисника чији се трошкови плаћају из буџета општине, индиректно и смањење загађења због супституције старих котлова са новијим, еколошки прихватљивим.
Опис мере и активности за спровођење мере: Иницирањем нових начина финансирања, општина ће тражити што већу примену мера уз што мање уложених средстава на почетку циклуса. Прихватљиви су модели јавно приватног партнерства, као и модели финансирања из уштеде по ЕСЦО моделу.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 120.000.000,00 динара
Потенцијални извори финансирања мере: буџет општине Кула, средства добијена на конкурсима код Министарства ЗЖС, МРЕ, кредити од банака, ЈПП, ЕСЦО модел финансирања, ЕУ организације и други донатори.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 6:	У општини Кула је до 2028. године унапређен квалитет система образовања	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све
	Подциљ	4.2. До 2028. обезбедити да све девојчице и дечаки имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање
Показатељ ЦОР	4.2.2 Стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре званичног узраста за упис у основну школу), према полу	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 26. Образовање и култура	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
Обухват деце јасленог узраста 26,6 %	Обухват деце јасленог узраста 35%
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем 76,8 %	Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем 88%
Извор верификације: Дев Инфо	Извор верификације: Дев Инфо
25% процената деце уписано у предшколску установу преко капацитета	Капацитет предшколске установе у потпуности одговара тражњи за упис
Извор верификације: Дев Инфо	Извор верификације: Дев Инфо
Стање школских објеката нису на задовољавајућем нивоу у погледу услова за рад и учење	Стање свих школских објеката на задовољавајућем нивоу, урађена санација и реконструкција свих школа на подручју општине Кула

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Предшколско васпитање(ПВ) је веома доминантно у мандату јединица локалне самоуправе (ЈЛС) док за основно и средње образовање ЈЛС финансира углавном текуће одржавање школа¹⁸. Иако је до сада у друштвеној заједници улога ПВ најчешће везивана за „боравак и чување деце ван куће”, као позитивно препознајемо то што се у новије време све више указује на веома важну улогу предшколског образовање и васпитања која подстиче развој и

¹⁸Надлежност финансирања образовања је оквирно регулисана Законом о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ), “Службени гласник РС” бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон и 6/2020)

образовање деце у најранијем узрасту. У општини Кула, обухват деце јасленог узраста на нивоу општине Кула износи око 26,6%, што је ниже у поређењу са просеком Републике Србије, а више у односу на Западнoбачку област. Обухват деце узраста 3+ износи 76,8% и значајно је виши, не само од просека области и од просека Републике, већ се може рећи да се приближава ЕУ вредностима. Обухват деце предшколско-припремним програмом је изнад 100%, односно 116,1% код девојчица и 111,6% код дечака. Предшколска установа на територији општине Кула има проблема са капацитетом за упис деце јасленог узраста и постоји потреба за проширењем истог, јер се деца уписују преко норме. Према томе, унапређење предшколског образовања на подручју Општине биће омогућено кроз проширење капацитета. Такође, као недостатак установљена је и недовољна опремљеност предшколских установа која ће у наредном периоду бити један од приоритета за остваривање. Осим тога, када је реч о објектима основних школа, потребна је санација и реконструкција делова објеката која нису у условном стању, како би се функционисање и одвијање наставе унапредило. У погледу средњег образовања, ученици се на подручју школују за економско-трговинске и стручне техничке смерове. У односу на то је са представницима тематских радних група у области друштвеног развоја али и економског развоја дискутовано о усклађености потреба на локалном тржишту рада са средњошколским стручним усмерењима и констатована је јака потреба за додатним унапређивањем. Досадашња пракса увођења дуалног образовања је показала значајне резултате за одређене кадрове, с тога је потребно наставити са умрежавањем привредног сектора и установа образовања.

МЕРА 6.1. : Унапређивање предшколског васпитања кроз отварање нових капацитета и опремање
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Квалитетнији рад у групама са бројем деце у складу са Законом у оквиру постојећих и отварање нових капацитета. Увећање и професионално унапређење васпитно-образовног кадра.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Проширење капацитета јасленог одељења - Проширење осталих капацитета у ПУ - Опремање предшколских установа.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ПУ Бамби и општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 92.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и Предшколска установа ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима осталих нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима и сл. и буџет општине Кула.

МЕРА 6.2.: Опремање и унапређивање стања школских објеката, као и техничких и кадровских капацитета наставног особља
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Унапређење школских објеката кроз опремање и санацију учионица како би се побољшали услови за рад и учење. Континуирана едукација наставног кадра.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Санација и реконструкција школа - Укључивање кадрова у националне и међународне пројекте (ССШ са смером обновљиви извори енергије већ учествује у једном великом пројекту) - обуке
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула , основне и средње школе на територији општине.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 155.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и школе ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима осталих нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима и сл. и буџет општине Кула.

МЕРА 6.3.: Унапређење квалитета наставе и ваннаставних активности у средњим школама, успостављање дуалног образовања.
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља: школовање у образовним институцијама, обуке и праксе, као и могућност ванредног школовања у образовним институцијама на територији општине Кула. Увођење нових смерова са школовањем профила који су потребни тржишту рада. Подршка и стална сарадња са средњим стручним школама.
Опис мере и активности за спровођење мере: обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада. Развијање предузимљивости, иновативности и креативности сваког појединца, као и његов лични и професионални развој. Планирање профила који су тражени на тржишту рада и усмеравање и оспособљавање ученика средњих школа кроз праксу за тражене послове. Усмеравање младих на програм ванредног школовања како би кроз тај програм остварили могућност бржег запошљавања.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула и средње школе на територији општине.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 16.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Локална самоуправа и средњешколе ће потенцијалне изворе финансирања тражити на конкурсима осталих нивоа власти, међународним конкурсима, учешћем у пројектима и сл. и буџет општине Кула.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 7:	У општини Кула је до 2028. године унапређена доступност и квалитет социјалних услуга	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 1 – Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
	Подциљ	Подциљ 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
Показатељ ЦОР	1.3.1. Удео становника обухваћених системима социјалне заштите, по полу, уз разликовање деце, незапослених лица, старијих лица, особа са инвалидитетом, трудница, новорођенчади, жртава повреда на раду, као и сиромашних и угрожених	
	1.а.1. Удео домаћих сопствених ресурса које влада распоређује директно за програме смањења сиромаштва	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 19 – Социјална политика и запошљавање	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљни)
ЦСР пружа једну услугу – Саветодавно-терапијски рад у брачним и породичним односима социјалне заштите Извор верификације: Центар за социјални рад	ЦСР пружа: Услугу саветодавно-терапијског рада- Саветовалиште за брак и породицу, Услугу Прихваталишта за лица која се нађу у стању социјалне потребе Извор верификације: Центар за социјални рад
Удео расхода Општине за програм 11 (социјална заштита) у укупним расходима око 10 % Извор верификације: Завршни рачуни Општине	Удео расхода Општине за програм 11 (социјална заштита) у укупним расходима око 12 % Извор верификације: Завршни рачуни Општине
Удео становника обухваћених системима социјалне заштите 5-7 % Извор верификације: Центар за социјални рад	Удео становника обухваћених системима социјалне заштите 3-5 % Извор верификације: Центар за социјални рад

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Развијеност услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе на територији општине Кула је на завидном нивоу. Током посматраног периода пружале следеће услуге социјалне заштите: Становање уз подршку, помоћ у кући за старије и одрасле, предах, саветовалиште, ДБ за децу/младе са сметњама у развоју и инвалидитетом, ДБ за одрасле и лични пратилац. Број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР као % укупног броја становника износи 11,82%, што је већи обухват у поређењу са Републиком Србијом (10,3%) и нижи у поређењу области (10,4%). Међутим, у последњих неколико година, потребе све већег броја нових корисника за коришћење услуга социјалне заштите, превазилазе капацитете и могућности Центра за социјални рад и Друштва за помоћ МНРО „Плава птица“, које се активно бави унапређењем квалитета живота особа са сметњама у развоју кроз пружање услуга социјалне заштите у последњих неколико година, који не могу да одговоре на исте. Највећи проблем са којим се суочавају јесте непостојање прихватилишта за бескућнике, који се најчешће старија лица, али и за децу са поремећајима у понашању. Такође, недостаје и Дневни боравак за стара лица, који би уједно могао да реши и претходно констатован проблем, као услуга за душевно оболела лица. Потенцијална препрека у решавању преоптерећености рада ЦСР и недовољних могућности да се финансирају услуге социјалне заштите за све кориснике којима је потребна, јесте нерешено питање партиципације корисника у тим трошковима, што је питање које се свакако потенцијално може решити на нивоу одлучивања Општинске Управе.

МЕРА 7.1. : Увођење нових социјалних услуга на нивоу Општине и повећање доступности постојећих

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Оснивање Прихватилишта за лица у стању социјалне потребе и ургентног збрињавања, на нивоу општина ЗБО.

Проширење капацитета Саветовалишта за брак и породицу и пружање услуге саветодавно-терапијског рада.

Опис мере и активности за спровођење мере:

- процена потреба и капацитета корисника приликом збрињавања у Прихватилиште (бескућници, жртве насиља, ОСИ, деца без родитељског старања и из дисфункционалних породица, деца улице, стари и болесни без породичне подршке)

- партиципација корисника са циљем већег обухвата за све кориснике којима су услуге потребне као потенцијално решење

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Центри за социјални рад општина Кула, Сомбор, Апатин, Оџаци и МНРО „Плава птица“.

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 200.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: локални буџети општина Западнобачке области, средства из донаторских програма

МЕРА 7.2.: Унапређење ефикасности система пружања подршке особама у стању социјалне потребе
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Развој и унапређење постојеће услуге саветодавно терапијског рада- Саветовалишта за брак и породицу
Опис мере и активности за спровођење мере: Процена потреба појединца и породице који имају тешкоће у функционисању. Рад са породицама са поремећеним породичним односима, са жртвама насиља и осталим угроженим и маргинализованим категоријама.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЦСР Кула и МНРО „Плава птица“.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 20.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: буџет општине Кула, ЕУ фондови, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

МЕРА 7.3. : Унапређење људских и техничких капацитета рада Центра за социјални рад
Врста мере: управљачко-институционална
Допринос мере остваривању приоритетног циља: Повећање планираних средстава у буџету, едукација и запошљавање стручних људи и санација и адаптација постојећих и нових објеката који служе у сврху социјалне заштите.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Повећање броја стручних радника - Перманентна едукација стручних радника - Одржавање објекта - Адекватна техничка опремљеност
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: ЦСР Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 7.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: буџет општине Кула, ЕУ фондови, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

План развоја општине Кула 2022-2028.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 8:	Општина Кула је као мултинационална и мултикултурална средина до 2028. године унапредила капацитете носиоца културних активности и омогућила висок квалитет културних услуга свим својим грађанима	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 11 – Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
	Подциљ	Подциљ 11.4 Појачати напоре да сезаштита и обезбеди светска културна и природна баштина
Показатељ ЦОР	11.4.1 Укупни расходи (јавни и приватни) по глави становника за очување, заштиту и конзервацију целокупне културне и природне баштине, по врстама баштине (културна, природна, мешовита, и означена као центар светске баштине), ниво управљана (национални, регионални и локални/општински), по врсти расхода (оперативни/инвестициони трошкови) и по врсти приватног финансирања (донације у натури, приватни непрофитни сектор или спонзорство)	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 26 – Образовање и култура	

Показатељ исхода базни-2020.	Показатељ исхода циљни (просек 2022 - 2028.)
Издвајања из буџета Општине за област културе (просек 2018-2020.) је око 4-5 % Извор верификације: Завршни рачуни Општине	Издвајања из буџета Општине за област културе (просек 2022-2028) је 6 % Извор верификације: Завршни рачуни Општине
Опрема у установама културе није на задовољавајућем нивоу (Културни центар Кула и домови културе)	Опремљени сви објекти установе културе

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

У општини Кула је присутан значајан број установа културе, као и велики број удружења и друштава која се активно баве очувањем културне баштине и локалне традиције. Значајно је активно деловање културно-уметничких друштава која промовишу и чувају традицију и културу различитих националности. Такође, постоје бројне манифестације које се организују на њеној територији током целе године.

Ипак, инфраструктура у области културе тренутно не испуњава услове за квалитетно пружање услуга у овој области, као и њихово коришћење. Када је реч о објектима културе, на територији Општине активни и на располагању су: културни центар, библиотека и три дома културе. Библиотека се не налази у условном простору (привремени простор), због чега је тренутно у току реализација прве фазе инвестиције реконструкције објекта у чијем простору ће се налазити и Библиотека али и Музеј. Идејно решење је спремно, чека се израда пројектно техничке документације. Потребно је у наредном периоду наставити улагање у објекте у погледу опремања и реновирања, како би се омогућиш што квалитетнији амбијент за организовање културних догађаја и дешавања.

Формирати Савет за културу општине Кула у чијем саставу би били директори установа културе (5) , Председник општине Кула и Начелник друштвених делатности општине Кула. Савет би спроводио све циљеви из плана.

МЕРА 8.1.: Унапређење капацитета носиоца културних активности кроз опремање, санацију и реконструкцију објеката у којима се реализују културни садржаји

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Подизање капацитета постојећих установа културе, како би се обезбедили адекватни услови за бољи и квалитетнији културни живот у локалној заједници.

Обезбеђивањем бољих услова за рад реконструкцијом, санацијом и набавком опреме унапредиће се савремено стваралаштво, као и заштита културног наслеђа у општини Кула. Набавком нове опреме би се створили бољи услови за рад, као и квалитетнија реализација културних програма и манифестација.

Опис мере и активности за спровођење мере:

- Реконструкција постојеће зграде и пресељење библиотеке
- Формално оснивање Музеја у Кули и формирање музејске збирке у Кули и њено прерастање у самостални музеј
- Опремање осталих објеката културе и унапређење стања њихових објеката

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: општина Кула, Културни центар Кула и домови културе у Црвенки, Руском Крстуру и Сивцу.

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 120.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство културе и информисања, Покрајински секретаријат за културу и ЕУ фондови.

МЕРА 8.2.: Промоција културних манифестација и креирање нових културних садржаја
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Квалитетнија организација културних догађаја, како би са новом опремом наставили са квалитетним радом и организацијом фестивала и манифестација на највишем нивоу. Детаљан преглед организација у области културе и њихове делатности јасно указује на велику разноликост културног деловања и добру заступљеност различитих културних активности. Поред традиционалних културно уметничких манифестација на територији општине се сваке године организује и велики број концерата, изложби и приредби. Такође се може уочити да су манифестације добро распоређене по насељеним местима општине (Кула-Црвенка-Сивац-Р. Крстур). Веома је важно из године у годину унапређивати постојеће манифестације и културне садржаје, као и промовисати истинске културне и уметничке вредности, и то треба да буде један од приоритета у наредном периоду.
Опис мере и активности за спровођење мере: Појачан рад са медијима од локалних до националних, као и интернет презентацијама културних манифестација. Установе креирају нове садржаје и манифестације.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Културни центар Кула и општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 15.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство културе, Покрајински секретаријат за културу и ЕУ фондови.

МЕРА 8.3.: Унапређење кадровских капацитета у области културе
Врста мере: Информативно-едукативна
Допринос мере остваривању приоритетног циља Развој управљачког и кадровског потенцијала у култури мора да почива на јасним критеријумима вредновања и подршци стручном усавршавању. Континуирано образовање, обучавање и усавршавање стручног кадра у установама културе.
Опис мере и активности за спровођење мере: Унапређење кадровских капацитета и запошљавање образованих кадрова у институцијама културе. Стипендирање студената и њихово упућивање на студије из области културе и организационих наука.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Културни центар Кула и домови културе у Црвенки, Руском Крстур и Сивцу.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 10.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Општина Кула, Министарство културе и информисања

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 9:	Општина Кула је до 2028. године средина у којој су унапређени услови за развој спортско-рекреативних садржаја	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 11 – Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
	Подциљ	11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама

Показатељ исхода базни (просек 2018-2021.)	Показатељ исхода циљни (просек 2022-2028.)
Издавања из буџета Општине за област спорта (просек 2018-2020) је око 2.5 % Извор верификације: Завршни рачуни Општине	Издавања из буџета Општине за област спорта (просек 2022-2028) је 5 Извор верификације: Завршни рачуни Општине
Број деце и младих активно укључених у локалне спортске клубове је око 1500 Извор верификације: Општинска управа	Број деце и младих активно укључених у локалне спортске клубове 2300

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Закон о спорту дефинише приоритете који морају бити испоштовани при избору програма којима ће се финансирати задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта. Обавеза је сваке локалне самоуправе да прати потребе својих грађана, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом. Приоритет развоја спорта на локалу представља: подстицање и стварање услова за унапређење спорта за све, изградња одржавање и опремање спортских објеката, развој и унапређење предшколског и школског спорта.

Општина Кула је општина која подстиче развој спорта на подручју и промовише спортске активности. Међутим, суочава се са одређеним проблемима у функционисању установа као и по питању креирању и реализацији нових спортских садржаја. Спортски савез Општине Кула је под блокадом и у судском процесу са Општином. Формиран је Савез спортова Општине Кула међутим он још увек није у функцији. Тренутно ингеренцију над стањем и функционисањем спорта Општине има Спортски Савез Србије. Општина Кула је ове године основала „Спортски Општински центар“ Кула који обухвата све спортске објекте на територији Општине Кула, који су у власништву Општине. Проблеми који прате Општину у области спорта су ти што Кула још увек нема Спортски центар. Сале које су прављене у

прошлости нису функционалне због лошег пројекта самих тих сала, нису адекватне ни за један спорт, осим евентуално за борилачке спортове. Постоји потреба за изградњом мањих спортских сала за поједине спортове, због мањка слободних термина школских сала за спортске клубове. У зависности од врсте спорта биле би изграђене нове сале.

Између школа и спортских организација је недовољна сарадња, у школама готово да нема спортских секција као ни спортских такмичења међу разредима.

МЕРА 9.1.: Изградња спортско-рекреативне инфраструктуре и опремање спортских објеката

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Многи спортски објекти на територији Општине налазе се у веома лошем стању. Основи услов за спровођење активности из области спорта, физичког васпитања и рекреације је постојање довољног броја спортских објеката и да ти објекти задовољавају прописане услове (у погледу димензија и безбедности, санитарно - хигијенске, противпожарне, инсталационо - техничке и друге) како би се у њима могле обављати спортске активности.

Веома је важно добро опремање спортских објеката. Објекти у зависности од намене подразумевају и различитост опремања истих.

Опис мере и активности за спровођење мере:

- Израда пројектно техничке документације за изградњу недостајуће и реконструкцију постојеће спортске инфраструктуре
- Припрема плана изградње, санације, адаптације и одржавање спортских објеката (сала)
- Адекватно опремање школско спортских објеката (сала)
- Спортски центар у Кули- наставак изградње (завршена прва фаза, у плану друга и трећа)

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула и Спортски општински центар

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 500.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство спорта и омладине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину и ЕУ фондови.

МЕРА 9.2 : Унапређење постојећих и креирање нових спортских садржаја
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Унапређењем и креирањем нових спортских садржаја доприноси већем броју грађана који се баве спортом, самим тим и живот постаје здравији.
Опис мере и активности за спровођење мере: - бесплатна школица спорта, - тренинзи на отвореном постојећих клубова, - извиђачки кампови, - трибине о здрављу и бављењу спортом- промотивне кампање.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула и спортски клубови на територији општине Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 8.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство спорта и омладине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину и ЕУ фондови.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 10:	У општина Кула је до 2028. године унапређен привредни амбијент са створеним условима за повећање запослености и плата за све, а посебно за младе	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 8.5. До 2028. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке могућности
	Подциљ	Циљ 8.6. До 2028. битно смањити удео младих који нису запослени нити у процесу образовања или обуке
Показатељ ЦОР	Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према старости Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према занимању Удео младих (старости 15-24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу, или обуком	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 20: Предузетништво и индустријска политика	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
Просечне зараде без пореза и доприноса 49.431 дин. (2020. ДевИнфо-РЗС)	Просечна зарада је 80.000,00дин. <u>Извор верификације:</u> РЗС – годишње статистике
Незапослена лица без квалификација (21.38%) Незапослени млади 15-29 (19%) Незапослени старији 55+ (25%) (2020. ДевИнфо-РЗС)	Незапослена лица без квалификација (19%) Незапослени млади (15%) Незапослени старији (20%) <u>Извор верификације:</u> РЗС – годишње статистике
Стопа незапослености 27.29 % (2019)	Стопа запослености 24% (год)

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Општина Кула је као средина одувек била препознатљива по вођењу активне политике привлачења инвестиција, са великим привредним потенцијалима за развој, нарочито у области индустрије и пољопривреде. Ипак, региструје низак ниво запослености. Стопа запослености је у 2019. години износила 27%, што је негде у просеку у поређењу са другим упоредивим општинама. Од укупног броја запослених, чак 73,2% је у правним лицима. Највећи број запослених на територији општине Кула је у сектору прерађивачке индустрије. Стопа незапослености у 2019. на територији општине Кула је 27,29%¹⁹. Удео незапослених жена у укупном броју незапослених је 49,2%, док је удео младих у укупном броју незапослених 17,8%. Према старосној структури, највише незапослених је међу старосном групом 30 до 54 године и износи 56%. Карактеристика незапослености у општини Кула је висок удео дугорочно незапослених лица од укупног броја незапослених који износи 55,4%. Једна од установљених препрека за будуће развијање привредног амбијента у општини Кула и привлачење нових инвестиција јесте то што не постоји више слободног места у радној зони, које је потпуно инфраструктурно опремљена. Део зоне који је слободан, није опремљен, стога је неопходно одредити значајна улагања за такву инвестицију. Сарадња и подршка коју Општина пружа предузетницима и привредницима на подручју општине је до сада била на задовољавајућем нивоу, али ће даљим развијањем привредног сектора бити неопходно обезбедити додатне мере подстицаја, помоћи и осталих видова подршке у делу едукације и саветовања. Оно што у том погледу свакако недостаје јесте „start up“ центар, који би као инкубатор за идеје и пословне подухвате младих, дао значајан допринос предузетничкој клими на подручју.

¹⁹ Однос броја незапослених и збира броја запослених и незапослених лица (подаци: Аналитички сервис ЈЛС)

МЕРА 10.1: Инфраструктурно опремање слободне радне зоне
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Изградњом неопходне комуналне инфраструктуре, парцеле у индустријској зони постају атрактивније за потенцијалне инвеститоре.
Опис мере и активности за спровођење мере: - израда пројектно-планске документације, - извођење радова и - промоција инвестиционих потенцијала општине Кула
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 400.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство привреде, Фонд за капитална улагања АП Војводине и друга Министарства и ЕУ фондови.

МЕРА 10.2: Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке субјектима на тржишту
Врста мере: Подстицајна; Информативно-едукативна
Допринос мере остваривању приоритетног циља Побољшање мера активне политике запошљавања и утврђивање специфичних мера за подршку пословања привредних субјеката на територији општине Кула
Опис мере и активности за спровођење мере: - Обуке, едукације - Оснивање старт уп центра - Организовање јавног позива привредницима- квалификација, преквалификација радника у сарадњиса НЗС - Подстицање дуалног образовања - Снажна промоција услуга НЗС - Спровођења мера ЛАП запошљавања
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула, ЛАГ „Срце Бачке“
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 7.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Министарство за рад, Покрајински секретаријати и ЕУ фондови.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 11:	У општина Кула је до 2028. унапређен сектор пољопривреде у делу производње и остваривања већих прихода пољопривредних произвођача	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	До 2028. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла
	Подциљ	2а. Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама 2.3. До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде
Показатељ ЦОР	2.4.1. Удео пољопривредног земљишта под продуктивном и одрживом пољопривредном делатношћу 2.а.2 Укупни званични токови средстава (званична развојна помоћ плус остали званични токови) у сектор пољопривреде	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	11. Пољопривреда и рурални развој	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
Укупни расходи ЈЛС у сектор пољопривреде (РСД) : 5% Извор: завршни рачун Општине	Укупни расходи ЈЛС у сектор пољопривреде (РСД) : 8% Извор: завршни рачун Општине
Укупни подстицаји регионалног развоја за пољопривреду (РСД): 197.889,00 Извор: Агенција за привредне делатности	Укупни подстицаји регионалног развоја за пољопривреду (РСД): 250.000,00 Извор: Агенција за привредне делатности

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

На територији општине Кула, управо се пољопривреда сматра кључном привредном активношћу на територији општине Кула. Пољопривредно земљиште чини чак 86,85% укупне површине општине. Од укупно расположивог пољопривредног земљишта, за пољопривредну активност користи се 99,15%. Најзаступљенији тип земљишта на простору општине Кула је ливадска црница карбонатна, на лесној тераси се простира на више од половине општинске територије. Према томе, пољопривреда ће у наредном планском периоду свакако представљати приоритетну бласт за даљи развој, због великог потенцијала који се треба боље усмеравати и искористити. Као недостаци, препозната не довољан степен наводњавања терена (скоро 80 % пољопривредног земљишта је могуће наводњавати), неелектрификовани атари и неефикасно усмеравање новца од закупа пољопривредног земљишта.

МЕРА 11.1: Уређење каналске мреже у функцији одводњавања и наводњавања пољопривредног земљишта

Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Одржавање и подизање функционалности каналске мреже за одводњавање и наводњавање пољопривредног земљишта на виши ниво.

Опис мере и активности за спровођење мере:

Радови на каналима, пропустима, уставама, црпним станицама са пратећом електро-машинском опремом и другим објектима на каналској мрежи.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 28.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

МЕРА 11.2.: Санација и одржавање атарских путева
Врста мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга
Допринос мере остваривању приоритетног циља Уређење атарских путева и прилазних атарских путева.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Израда пројектно-техничке документације, - Електрификација и уређење атарских путева, - Радови за уређење атарских путева и отресишта, а у које спадају припремни, земљани радови и радови на изградњи коловозне конструкције од чврстих компактних материјала.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 80.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

МЕРА 11.3: Унапређење капацитета пољопривредних произвођача
Врста мере: Подстицајна
Допринос мере остваривању приоритетног циља Раст производње и стабилност дохотка произвођача, раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора и унапређење квалитета живота у руралним местима и смањење сиромаштва.
Опис мере и активности за спровођење мере: - Обуке, едукације, повезивање и оснаживање пољопривредника, - Финансирање камате за пољопривредне кредите код комерцијалних банака, - подршка иновативности у пољопривреди, - субвенције у пољопривреди, - диверзификација руралне економије и унапређење квалитета живота у руралним подручјима, - унапређење пласмана пољопривредних производа, - стварање услова за развој и унапређење органске и интегралне пољопривредне производње, - брендирање и промоција пољопривредних и прехранбених производа са територије општине Кула.
Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула, ЛАГ „Срце Бачке“.
Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 50.000.000,00
Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Министарство пољопривреде.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 12:	Развој туристичке понуде	
ДОПРИНОС ЦОР АГЕНДА 2030	Циљ	Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње
	Подциљ	8.9. До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе 11.4. Појачати напоре да се заштити и обезбеди светскакултурна и природна баштина 12.6 Развијати и примењивати алате за праћење утицаја одрживог развоја на одрживи туризам који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
Показатељ ЦОР	8.9.1 Директан БДП из туризма као у део у укупном БДП-у и у стопи раста Модификован 8.9.2 Удео радних места у туризму у укупном броју запослених у ЈЛС Модификован 11.4.1 Укупни расходи локалног буџета по глави становника за очување, заштиту и конзервацију целокупне културне и природне баштине и расходи локалног буџета за туризам на годишњем нивоу (% укупног буџета) Модификован 12.b.1 Број локалних документа јавне политике у области одрживог туризма са договореним алатима за праћење и евалуацију	
Веза – преговарачка поглавља са ЕУ	Поглавље 20 - Предузетништво и индустријска политика	

Показатељ исхода 2020. (базни)	Показатељ исхода 2028. (циљани)
издвајања за туризам из локалног буџета – око 1.%(просек 2019 – 2021.) Извор: Завршни рачуни Општине	издвајања за туризам из локалног буџета – 2.%. Извор: Завршни рачуни Општине
Број ноћења у општини Кула Извор и верификација: Општина Кула, број плаћених такси	Број ноћења у општини Кула повећан за 30%. Извор и верификација: Општина Кула, број плаћених такси

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Кула представља живописни градић који се налази у Панонској низији, у Аутономној покрајини Војводина у северној Србији. Градић лежи на раскрсници између Новог Сада од кога је удаљен 52км, Сомбора од кога је удаљен 40км и Суботице од које је удаљен 60км. Површина општине Кула износи 481км² од тога на обрадиво земљиште одпада 44% површине.

Развијена саобраћајна мрежа је одлика општине Кула, која се налази на 17км од међународног ауто пута Е 75 и 10 км од међународне железничке пруге Беч – Будимпешта – Београд. Општину пресецају пловни путеви, основни канали ДТД, Врбас – Бездан, Бечеј – Богојево и Косанчић и Мали Стапар, укупна дужина канала износи 52.070 метара.

У кулској општини своја интересовања могу задовољити туристи разноликих афинитета и интересовања, од заљубљеника у стару архитектуру и сакрално градитељство, преко поклоника излетишта и бекства у нетакнуто природно окружење, до љубитеља винског туризма, лова и риболова и сеоског туризма.

Општина Кула ће у наредном периоду настојати да развија туризам у руралним подручјима чиме ће додатно обезбедити задовољење економских, друштвених и естетских потреба уз одржавање карактеристика природног и друштвеног окружења. Због тога је је рурални туризма значајан облик туризма, који обухвата све туристичке активности услуге подручја. Он укључује ловни, риболовни, туризам у парковима природе, екотуризам.

Од недостатака су уочени недовољна промоција постојеће туристичке понуде и локалитета, уз потребу за потенцијалним креирањем нових туристичких пакета и садржаја. Осим тога, проблем категоризације и регистрације смештаја онемогућује даље развијање као туристички атрактивне дестинације.

МЕРА 12.1: Подизање квалитета туристичке понуде

Врста мере: информативно-едукативна; подстицајна

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Позиционирање општине Кула као пре свега руралне, културне, излетничке, рекреационе, опуштајуће и транзитне туристичке дестинације. Значај уређености домаће средине, угоститељских и туристичких објеката, инфраструктуре, квалитета услуга и гостољубивости (изискује стално образовање и стручно усавршавање) и са друге стране спремност становништва општине за пријем туризма и туриста са свим позитивним (приходи, радна места, динамика – догађања) и негативним (бука, гужва) што они носе са собом.

општина

Опис мере и активности за спровођење мере:

- унапређење општих услова за прихват и боравак туриста,
- усмеравање и координацију активности носилаца туристичке понуде на обогаћивању и

План развоја општине Кула 2022-2028.

подизању нивоа квалитета туристичких и комплементарних садржаја и стварање атрактивног туристичког амбијента на територији општине,
-организовање савремене туристичке информативно-пропагандне делатности, културних и других манифестација од интереса за унапређење туризма на територији општине,
-подстицање и координирање активности на развоју специфичних видова туризма,
-формирање и јачање јединственог информационог система у области туризма на нивоу општине и обезбеђењу његовог укључења и повезивање на покрајинском и националном нивоу.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула и Туристичка организација општине Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 28.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Министарство трговине, туризма и телекомуникација.

МЕРА 12.2: Повећање броја остварених ноћења туриста

Врста мере: информативно-едукативна; подстицајна

Допринос мере остваривању приоритетног циља

Стварање услова за повећање смештајних капацитета.

Опис мере и активности за спровођење мере:

- Категоризација смештаја,
- Туристичка сигнализација,
- Мере подршке, промоција, пружање стручне и техничке помоћи приликом пријаве категоризације, обуке на тему е-туриста и др.

Мера треба да доведе до повећања броја категоризованих лежајева (смештајних капацитета), и тиме долази до повећање прихода од туризма, као и повећање броја запослених у сектору туризма.

Институција одговорна за координацију и спровођење мере: Општина Кула и Туристичка организација општине Кула

Процењена финансијска средства потребна за реализацију мере: 8.000.000,00

Потенцијални извори финансирања мере: Буџет општине Кула, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Министарство трговине, туризма и телекомуникација.

5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање

Општина Кула дефинише институционални механизам улога, одговорности као и календар активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног Плана развоја Општине. Циљ наведеног процеса је повећање ефикасности у спровођењу и повећања вероватноће остваривања приоритетних циљева.

Праћење спровођења – континуирана активност

Институционални оквир за праћење спровођења Плана развоја општине Кула 2022-2028. има два нивоа структуре које чине: координационо тело (доносиоци одлука унутар Општине) и носиоци мера дефинисани у оквиру Плана. Основни задатак дефинисане структуре за праћење спровођења је да прати остварење циљева по учинцима, одступања и ризике уколико се јављају, доношење одлука за превазилажење насталих изазова и проблема за остварење учинака, и њихов јасан допринос постављеној визији.

Координационо тело има координатора чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тела и носиоца мера, детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих, праћење усаглашености средњорочних планова институција са мерама у Плану развоја, припрема материјале, извештава координационо тело, и обавља административно-техничке послове.

Како се План развоја операционализује средњорочним планом, може се рећи да је средњорочни план алат за праћење спровођења Плана развоја. Конкретно, праћење спровођења се реализује кроз процес прикупљања података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, а ради мерења остваривања дефинисаних показатеља. Процес прикупљања и обраде података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, као и података о остваривању конкретних показатеља (за мере и циљеве) је одговорност руководиоци одељења, у складу са надлежностима. Подаци се прикупљају из различитих примарних и секундарних извора (дефинисани обрасци за прикупљање од носиоца мера, званична статистика, анкете/упитници по потреби).

Вредновање – периодична активност

Циљ вредновања је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Плана развоја и степен достизања приоритетних циљева. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Утврђивање степена настале промене спровођењем плана развоја треба да укаже на потенцијалну потребу преиспитивања и унапређења (ревизије) Плана развоја.

Извештавање

Извештавање у вези са спровођењем Плана развоја у директној је вези са процесом спровођења средњорочног плана, као алата којим се операционализује План развоја, односно кроз извештавање о спровођењу средњорочних планова, ЈЛС ће практично извештавати и о спровођењу Плана развоја ЈЛС.

Општина Кула ће, у периоду спровођења Плана развоја, израђивати две врсте извештаја, и то:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја ЈЛС – на годишњем нивоу;
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја ЈЛС – на трогодишњем нивоу.

Како ће општина Кула средњорочни план израђивати током 2022. године за период 2023-2025., први извештај о спровођењу средњорочног плана биће израђен у марту 2024. године за претходну годину, чиме ће бити израђен и извештај о спровођењу Плана развоја. Први извештај о постигнутим учинцима Плана развоја биће израђен у првом кварталу 2025. а најкасније до јуна наведене године, за претходни трогодишњи период.

Предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја утврђује Веће општине Кула и исти подноси Скупштини општине Кула (најкасније у року од шест месеци од истека трогодишњег периода спровођења). Након усвајања извештаја о учинцима Плана развоја, Веће општине Кула, као и Скупштина Општине, могу утврдити потребу за спровођењем ревизије Плана развоја, уз образложење разлога за ревизију. У случају утврђивања потребе, поступак ревизије Плана развоја биће спроводен по истој процедури која је дефинисана и за усвајање Плана развоја.

Када је реч о формализацији структуре са спровођење Плана развоја општине Кула 2022-2028. (конкретна именовања), исто ће бити спроведено након усвајања средњорочног плана. До тог момента, структура за праћење спровођења плана развоја биће интегрисана са структуром задуженом за програмско буџетирање.

6. Прилози

Прилог 1 - Преглед и анализа постојећег стања –економски развој

Прилог 2 - Преглед и анализа постојећег стања –инфраструктура и заштита животне средине

Прилог 3 - Преглед и анализа постојећег стања – друштвени развој

Прилог 4 - Решење о формирању координационог тима

Прилог 5 - Решење о формирању тематских радних група

Прилог 6 - Извештај о спроведеним консултацима са листама присутних